LSDP

SOCIALDEMOKRATAS

Laikraštis, tęsiantis šimtametes tradicijas. Leidžiamas nuo 1919 m. rugsėjo 11 d. www.lsdp.lt 2014 m. birželis, Nr. 7 (51)

Lietuva kviečiama į euro zoną

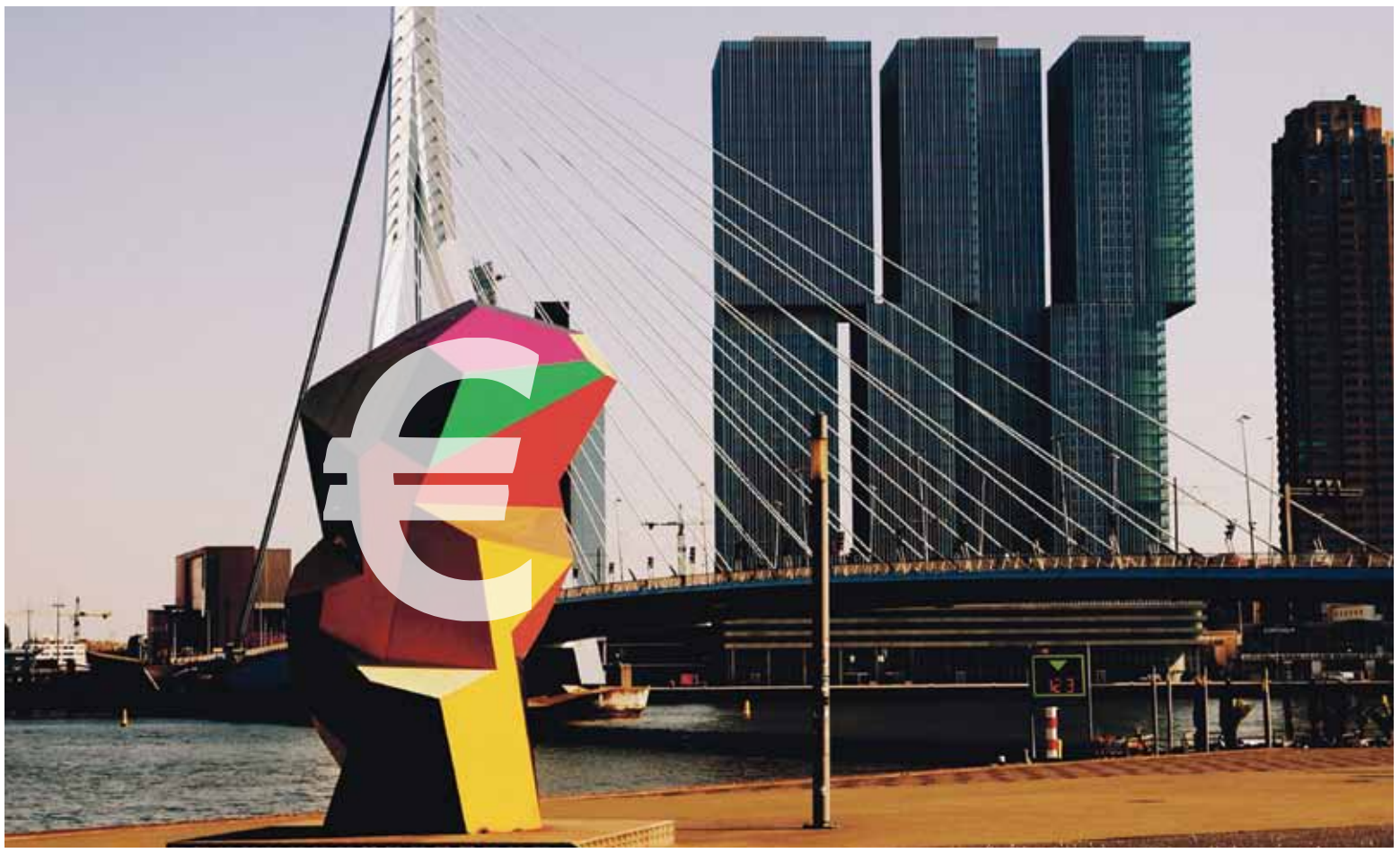

Valdo Šereikos nuotr.

Kornelija PETRAVIČIENĖ

Birželio pradžioje Europos Komisija ir Europos centrinis bankas paskelbė išvadas: Lietuva atitinka Mastrichto kriterijus ir kviečiama prisijungti prie euro zonos. Atsižvelgiant į Lietuvos pastangas vykdyti apdairią fiskalinę politiką, ekonomines reformas, padarytą pažangą, siekiant atitikti kriterijus, Europos Komisija siūlo Europos Sąjungos Tarybai leisti Lietuvai įsivesti eurą nuo 2015 m. sausio 1 dienos.

Įsiliejame į bendrą finansų rinką

Pasak Ministro Pirmininko Algirdo Butkevičiaus, „mūsų visų sutelktos pastangos ir nuoseklus darbas yra pastebėtas bei įvertintas. Euro įvedimas yra ekonomiškai ir politiškai apgalvotas strateginis Lietuvos žingsnis, siekiant spartesnio ekonomikos augimo, o kartu ir geresnio gyvenimo visiems šalies gyventojams. Euro įvedimas, atsižvelgiant į susiklosčiusias aplinkybes šalia Lietuvos sienų, įgyja dar didesnę reikšmę. Tai dar vienas žingsnis į didesnį ekonominį, finansinį bei politinį mūsų šalies saugumą.“

Įsilieję į bendrą finansų rinką mes priklausysime daug stipresnei bendrijai. Euro įsivedimas Lietuvai – svarbus faktorius, siekiant išlikti pasaulio rinkose. Tai mums padės pritraukti daugiau investuotojų, plėtoti gamybą, mokėti didesnius atlyginimus, sumokėti daugiau mokesčių viešajam sektoriui. Prognozuojama, kad Lietuvos ekonomika kitais metais turėtų augti kiek daugiau nei 4 procentais.

Euro įvedimas turės didelę ekonominę naudą

Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pavaduotojas, Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Gediminas Kirkilas įsitikinęs, kad teigiamą euro poveikį pajus gyventojai, verslas ir valstybės finansai per sumažėjusią palūkanų naštą, išnykusias litų ir eurų keitimo išlaidas, sparčiau augantį eksportą ir investicijas. „Prisijungimas prie euro zonos sumažintų Lietuvos skolinimosi kainą, o tai ypač svarbu Vyriausybei. Palūkanos eurais yra daug mažesnės. Kol mes turime litą, mums tai kainuoja tam tikras palūkanas ir papildomus pinigus. Nepaisant to, kad litas yra tvirtai pririštas prie euro, keičiant pinigus, bankai tuo pasinaudoja. Skaičiuojama, kad per metus mūsų gyventojams, atliekantiems įvairias bankines operacijas, tai kainuoja iki pusės milijardų litų. Be to, šalis, turinti eurą, yra daug patrauklesnė užsienio investuotojams. Latvija ir Estija jau turi eurą, jie mūsų konkurentai“, – euro privalumus pabrėžia G. Kirkilas.

Daugėja Lietuvos gyventojų, palaikančių euro įvedimą

Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijos Seime seniūnė Irena Šiaulienė pastebi, kad vis daugiau Lietuvos piliečių palaiko euro įvedimą mūsų šalyje: „Eurobarometro“ apklausos duomenys rodo, kad artėjame prie daugiau kaip 50 procentų piliečių, palaikančių eurą. Džiugu, kad mažėja nepritariančiųjų skaičius. Atsiveriančios durys į euro zoną – visų Lietuvos žmonių nuopelnas.

›2 p.

ANONSAS

Pokalbiai 3 p.›

Justas Paleckis: „Naujame gyvenimo etape nuobodu nebus“

Aktualijos 5 p.›

T. Šileika.Nesukursime geresnės ateities, jei išsižadėsime demokratinio socializmo

Aktualijos 8 p.›

R. Šalaševičiūtė. Vaikai neturi tapti tėvų įkaitais tarp valstybių sienų

Atmintis 10 p.›

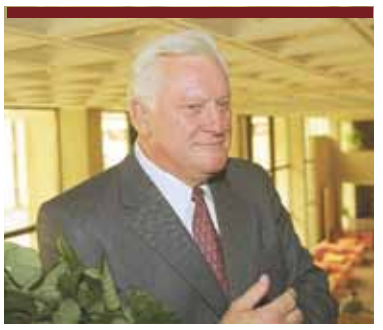

Irena Šiaulienė. Prezidentą Algirdą M. Brazauską prisimenant...

Zigmantas Balčytis

Laukia didelių iššūkių metai

Mieli bičiuliai,

Dėkoju visiems, kurie dirbo per rinkimus. Dėkoju visiems skyriams, kurie pasiekė gerų rezultatų.

Dėkoju ir skyriams, kuriems nepavyko pasiekti gerų rezultatų, nes žinau, kad visur – visuose miestuose, miesteliuose ir kaimuose – yra nuoširdžiai dirbusių ir dirbančių žmonių, partijos bičiulių.

Išskirtinis ačiū partijos pirmininkui Algirdui Butkevičiui, partijos garbės pirmininkui Česlovui Juršėnui, kolegei ir bendražygei Vilijai Blinkevičiūtei – už aktyvų dalyvavimą rinkimų kampanijoje, už patarimus ir padrąsinimą. To niekada nepamiršiu.

Ačiū visai mane nuolat lydėjusiai komandai. Visada buvau komandos žmogus, vertinau ir vertinu bendrą darbą, nes tik toks darbas leidžia pasiekti maksimalių rezultatų.

Esame ir ateityje galime būti stipriausia partija, vienintelė partija, realiai vedanti valstybę socialinės atsakomybės keliu. Jokia kita politinė jėga Lietuvoje to nepajėgi padaryti.

Man teko didelė garbė varžytis dėl Respublikos prezidento posto ir dirbti kartu su daugeliu iš Jūsų.

Tai buvo sunkūs, bet nepamirštami rinkimų kovos mėnesiai. Tiesioginis bendravimas su žmonėmis leidžia teigti: mes visi, be išimties, esame atsakingi už tai, kokia Lietuva bus ateinančius penkerius metus.

Laukia didelių iššūkių metai: sudaryti sąlygas didinti žmonių pragyvenimo lygį, tęsti ir baigti energetinius projektus, užtikrinti krašto apsaugą ir abipusiai naudingus santykius su kaimyninėmis valstybėmis, tinkamai įsisavinti didžiulę Europos Sąjungos paramą.

Todėl būtina tinkamai pasirengti savivaldos rinkimams, kurie bus pagrindas Seimo rinkimams 2016 metais.

Buvau ir esu už stiprią, drausmingą ir vieningą partiją, kuri, neabejoju, labai reikalinga Lietuvos žmonėms.

Lietuva kviečiama į euro zoną

›Atkelta iš 1 p.

Lengva nebuvo. Mūsų žmonėms teko įveikti įvairius socialinius sunkumus. Nors šiandien turime dar daug spręstinų socialinės politikos klausimų, pamažu judame reikiama kryptimi. Mūsų tikslas nėra vien euro įvedimas. Euras – tai priemonė, padėsianti siekti, kad mūsų šalyje socialinė, ekonominė gerovė būtų dar stipresnė, stabilesnė ir užtikrintų Lietuvos valstybės perspektyvas.“

Laukia psichologinės permainos

Visose šalyse, kurios įsiliejo į euro zoną, gyventojai į naują valiutą žiūrėjo atsargiai. Estijoje, kurioje euras buvo įvestas 2011 m., naująją valiutą palaikė šiek tiek daugiau nei pusė gyventojų, o 2013 m. palaikančiųjų šoktelėjo iki 80 procentų.

Lietuva ruošiasi euro įsivedimui rimtai ir atsakingai. Pereiname prie valiutos, kuri jau egzistuoja. Psichologiškai eurą savo šalyje turėjome jau seniai – buvome prie jo tvirtai pririšti, sugebėjome litus konvertuoti į eurus ir atvirkščiai. Mūsų laukia ir psichologinės permainos, kurioms valstybė padės pasiruošti. Kainos jau pradedamos skelbti ir eurais. Manoma, kad nuo rugpjūčio iki kitų metų birželio mėnesio gyventojai puikiai ne tik skaičiuos eurais, bet ir sugebės įvertinti savo finansines galimybes bei įveiks psichologines baimes.

Nuotrauka iš sxc.hu

Bene didžiausią nerimą kelia dėl pasikeitusios valiutos tariamai sumažėsiantis gaunamų pinigų kiekis. Taip pat neramina ir galimai padidėsiančios kainos.

Siekdama užkirsti kelią piktnaudžiavimams ir apsaugoti vartotojus, valstybė ėmėsi įvairių priemonių, kuriomis nustatys, ar prekių ir paslaugų kainos teisingai perskaičiuojamos į eurus. Statistikos departamentas paskelbė, kokių 100 dažniausiai perkamų prekių ir paslaugų kainas stebės. Kainų pokyčiai bus stebimi 4 tūkst. parduotuvių visoje Lietuvoje ir kiekvieną mėnesį skelbiami viešai. O verslui, neteisingai perskaičiavusiam kainas, bus taikomos sankcijos, viena jų – piniginės baudos.

Lietuvai keičiant valiutą, verslininkams ir savivaldybėms pasiūlyta prisijungti prie Geros verslo praktikos, įvedant eurą, memorandumo, kuriame bus įsipareigojama sąžiningai rodyti kainas ir nepagrįstai nedidinti jų.

Lietuvos bankas skaičiuoja, jog euro įvedimas šalyje kainas padidina maždaug 0,2–0,3 proc. Tad kainų kilimo rizika yra maždaug 20–30 centų prie 100 litų.

Siekiant kuo geriau informuoti gyventojus apie euro įvedimo aspektus, Lietuvoje veikia nemokama euro telefono linija 8 800 34528.

Skubėti litus keisti į eurus neverta

Skubėti jau nuo šiandien keisti litus į eurus neverta. Tai darydami turėsime mokėti keitimo mokestį. Nuo sausio 1 d. valiutų keitimas vyks nemokamai. Pats paprasčiausias būdas – padėti litus į bankų sąskaitas, kuriose pinigai į eurus bus konvertuojami automatiškai. Lietuviškais eurais bus galima atsiskaityti visose euro zonos valstybėse. Bus galima laisvai naudoti ir anksčiau įsigytus eurus. Grynieji litai bus keičiami tik tose vietose, kurias nurodo Lietuvos bankas. Jie nebus keičiami gatvėse. Reikia nepasitikėti jokiais į namus užklydusiais siūlytojais pinigus pakeisti ar surašyti namuose. Apie tokius žmones būtina pranešti policijai.

Dvi savaites po euro įvedimo gyventojai galės atsiskaityti ir litais, ir eurais, tačiau pardavėjai grąžą atiduos eurais. Lietuvos bankas litus į eurus nemokamai keis neribotą laiką ir neribodamas sumos savo kasose Vilniuje ir Kaune. Visi komerciniai bankai tai darys pusę metų, vėliau dar pusę metų šią paslaugą teiks tik kai kuriuose skyriuose.

Vėliau dar pusę metų pinigai nemokamai bus keičiami kai kuriuose komercinių bankų padaliniuose. Nemokamai litus į eurus 60 dienų keis ir „Lietuvos paštas“.

Iki galutinio sprendimo, ar Lietuva bus pakviesta į euro zoną, savo išvadas turi pateikti dar keturios Europos Sąjungos institucijos. 2014 m. birželio 19 dieną Lietuvos priėmimo klausimą svarstys euro zonos finansų ministrai (Euro grupė), birželio 20 d. – Europos Sąjungos finansų ministrų taryba (ECOFIN), birželio 26–27 d. numatyta diskusija Europos Vadovų Taryboje, liepos viduryje savo nuomonę po svarstymo skelbs Europos Parlamentas. Galutinį sprendimą dėl Lietuvos priėmimo į euro zoną Europos Sąjungos Taryba ketina priimti liepos 23 dieną.

Marija Aušrinė Pavilionienė susitiko su JAV Kongreso nariais

Gegužės 22 d. Vašingtone Prezidento Baracko Obamos adminstracija ir JAV Kongreso nariai pagerbė kovotoją už gėjų ir lesbiečių teises, iš Lietuvos žydų šeimos kilusį, buvusį San Francisko miesto tarybos narį Harvį Milką (Harvey Milk). Iškilmėse Baltuosiuose rūmuose atidengtas ir oficialiai pristatytas specialus JAV pašto ženklas, pirmą kartą įamžinantis Amerikos LGBT žmogaus teisių aktyvistą.

Asmeninio archyvo nuotr.

Susitikimas su Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso nariais

Iškilmėse dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo narė Marija Aušrinė Pavilionienė, LR ambasados JAV įgaliotasis ministras Rolandas Kačinskas, Amerikoje gyvenantys LGBT bendruomenės nariai dr. Rimvydas Baltaduonis (Tolerantiško jaunimo asociacija) ir Darius Sužiedėlis. Prieš iškilmes JAV Prezidentūroje vyko susitikimas su JAV Kongreso mažumos lydere, Kalifornijos atstove demokrate Nancy Pelosi. Susitikime taip pat dalyvavo dar 8 Kongreso nariai, atstovaujantys parlamentinei grupei, kovojančiai už lygias teises Amerikos LGBT bendruomenei. Šiai parlamentinei grupei iš viso priklauso apie 100 JAV Kongresų narių.

Susitikime su JAV Kongreso nariais dalyvavusi Seimo narė M. A. Pavilionienė papasakojo Amerikos parlamentarams apie gėjų ir lesbiečių padėtį Lietuvoje ir Rytų Europoje, pakvietė juos artimiausiu metu atvykti į Vilnių ir susipažinti su žmogaus teisių padėtimi Baltijos šalių regione.

Baltuosiuose rūmuose iškilmingoje ceremonijoje atidengtas tragiškai žuvusio Harvio Milko garbei sukurtas oficialus JAV pašto ženklas. Atidengimo ceremonijoje Prezidento Baracko Obamos vardu susirinkusius pasveikino Prezidento kabineto narė, JAV ambasadorė Jungtinėse Tautose Samantha Power, sveikinimo žodžius daugiau kaip 200 svečių tarė pirmoji savo lytinės orientacijos neslepianti JAV senatorė Tammy Baldwin, buvusio Martino Liuterio Kingo (Martin Luthor King) bendražygis kongresmenas John Lewis, ir Harvio Milko sūnėnas, 2013 m. Vilniuje „Baltic Pride“ eitynėse dalyvavęs, Stiurtas Milkas (Stuart Milk). Amerikoje platinamas Harvio Milko pašto ženklas bus spausdinamas 30 mln. tiražu.

Artūras Rudomanskis

Justas Paleckis: „Naujame gyvenimo etape nuobodu nebus“

Reiklus sau ir aplinkai, sąžiningas, diplomatiškas ir džentelmeniškas. Pasukime laiko ratą nuo žurnalistikos iki Europos Parlamento, nuo pastovaus streso iki pomėgių ir ateities planų su Kovo 11-osios akto signataru, diplomatu, politiku, birželio 30 d. antrąją kadenciją baigsiančiu Europos Parlamento nariu Justu Paleckiu. LSDP Taryba Justui Paleckiui „Už nuopelnus Lietuvos socialdemokratijai, ilgametę ir aktyvią veiklą partijoje“ suteikė LSDP garbės nario vardą.

Asmeninio archyvo nuotraukos

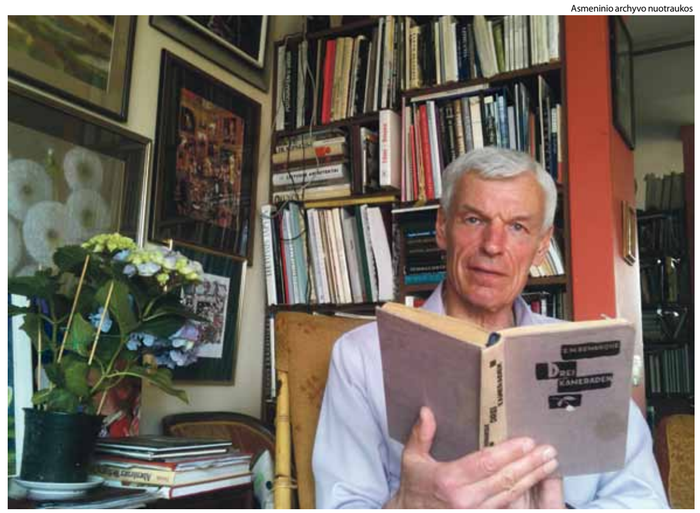

LSDP Taryba Justui Paleckiui „Už nuopelnus Lietuvos socialdemokratijai, ilgametę ir aktyvią veiklą partijoje“ suteikė LSDP garbės nario vardą.

Baigiasi Jūsų antra penkerių metų kadencija Europos Parlamente. Europos Parlamente dirbote 10 metų. Koks Jums buvo šis dešimtmetis?

Dešimtmetis praskriejo greitai, nes tai buvo įdomus ir prasmingas darbas. Šį laikotarpį palyginčiau su Atgimimo metais – 1988–1991-aisiais, kurie buvo patys ryškiausi, įsimintiniausi mano gyvenime. Darbas Europos Parlamente – nauja patirtis, juk buvome pirmieji, išrinkti 2004-aisiais Lietuvoje. Kūrėme tradicijas, būrėme pagalbininkus darbui Briuselyje, Strasbūre ir Vilniuje. Narystės Europos Sąjungoje metai buvo reikšmingi visai Lietuvai. Per tą dešimtmetį keitėsi ir žmonių mąstymas. Mūsų piliečiai vis labiau įsisąmonina, kad esame Europos Sąjungos dalis, vis glaudžiau susaistyto pasaulio dalis. Mūsų Žemė globaliame pasaulyje virsta nedideliu kaimu, kur visi bent kiek svarbesni įvykiai turi sąryšį. Jei vienur ar kitur planetą sudrebina taifūnai, ekonominės krizės, kariniai konfliktai, tai vienaip ar kitaip paveikia ir Lietuvą. Šis suvokimas įsitvirtino ir Europos Sąjungos, ir Europos Parlamento veiklos dėka.

Pastarasis dešimtmetis – tai „lėktuvinis“ gyvenimas, kai kiekvieną savaitę teko skraidyti, dirbti ir Lietuvoje, ir Briuselyje arba Strasbūre. Įgijau daug naujų draugų ne tik sau, bet ir Lietuvai. Tie žmonės ir mano, ir kolegų europarlementarų dėka daug sužinojo apie mūsų šalį, mūsų rūpesčius, jie pasiruošę padėti, kai reikia. Lietuva iš „terra incognita“ (nežinoma žemė) palaipsniui tampa solidžia ES nare, turinčia jau dešimties metų patirtį. Džiugu, kai ir tolimose šalyse paminėjus Lietuvos vardą vis dažniau išgirsti: „Žinome, jūs esate Europos Sąjungos nariai, jūsų šalis prie Baltijos jūros.“

Esate sukaupęs milžinišką politinę patirtį: Jūs – Kovo 11-osios akto signataras, pastaruosius 10 metų dirbote Europos Parlamento nariu, buvote LR Prezidento patarėju, dirbote diplomatinį darbą – buvote LR nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei. Iš Londono buvote akredituotas ir LR ambasadoriumi Portugalijai bei Airijai. Kaip Jus praturtino sukauptas politinis bagažas? Ko galėtume pasimokyti mes iš Didžiosios Britanijos, Airijos, Portugalijos?

Iš jų galima daug ko pasimokyti, nes pastarosios dvi į Europos Sąjungos bendriją įsiliejo kaip ne itin stiprios šalys, bet sugebėjo gerokai pasitempti. O Didžioji Britanija, kuri tapo antraisiais namais šimtams tūkstančių Lietuvos piliečių (tikiuosi, kad nemaža jų dalis sugrįš į Lietuvą) – tai viena pirmaujančių pasaulio šalių, prieš kurį laiką vadinta „jūrų valdove“. Anglai moka saugoti, puoselėti tradicijas. Amerikiečiai negailestingai meta lauk senus daiktus ir keičia juos naujais, o britai atvirkščiai – vertina, restauruoja, kaupia. Tai šalis „su šaknimis“, giliomis ir išsikerojusiomis, todėl ji stipri ir pasitikinti savimi. Lietuvai, istoriškai patyrusiai daug praradimų, yra ko pasimokyti, kuriant savo tradicijas, jas puoselėjant.

Išskirčiau ir žodžio laikymąsi. Škotijoje, kuri yra Jungtinės Karalystės narė, lig šiol laikomasi tradicijos: jei bent trys žmonės dėl ko nors žodžiu susitarė, tai kaip kirviu nukirto – lyg teisiškai, raštiškai įtvirtino. Škotijoje ir apskritai Didžiojoje Britanijoje didele vertybe laikoma, jei žmogus nemeluoja, neapgaudinėja – tokių aiški dauguma. Būti garbingais vieniems su kitais, su valstybe – tai juk apsimoka, nuo to geriau visiems. Dėl to Didžiojoje Britanijoje šešėlinis verslas yra nežymus, jei lygintume su Lietuva.

Labai įdomi Airija. Prieš kelis dešimtmečius tai buvo Europos užkampis. Katalikiška, atsilikusi šalis, kur nuolat pliaupia lietus, įsišaknijęs alkoholizmas. Plotu, gyventojų skaičiumi, gamtovaizdžiu Airija panaši į Lietuvą. Įstojęę į Europos Sąjungą prieš 41 metus airiai šuoliavo sparčiai – tapo viena pirmaujančių valstybių pagal gyvenimo lygį. Tiesa, juos, kaip ir mus, skaudžiai palietė krizė. Pamenu, kai 1997-aisiais įteikinėjau skiriamuosius raštus Airijos prezidentei, ji pasakojo apie sunkią šalies praeitį. Ten augo ištisos kartos žmonių – pradedant proseneliais, seneliais, tėvais – kurių šeimose niekas nedirbo. Prezidentė sakė, kad tuos žmones ypač sunku sugrąžinti į darbo rinką. Bet airiai sugebėjo iš pragaišties išbristi.

Portugalija – Europos pietuose. Skirtingai nuo kai kurių kaimyninių šalių, žmonės ten nelinkę atidėti sunkesnius darbus rytojui. Nors ir ne taip tvirtai laikosi žodžio, kaip britai, bet atsitiesia po krizės smūgio, optimistiškai žiūri į ateitį.

Įdomios ne tik šios trys Europos Sąjungos šalys. Visos 28 yra savitos ir iš kiekvienos galima kai ko pasimokyti. Tuo ES ir stipri, juk jos šūkis – „Susivienijusi įvairovė“. ›7 p.

Justas Paleckis ir Europos Parlamento pirmininkas Martinas Šulcas

Europos Parlamento delegacija lankėsi Kašmyre - karštame pasaulio taške

Seimas priėmė darbo santykius koreguojančias pataisas

Algirdas SYSAS
LR Seimo vicepirmininkas

Lietuvos Respublikos Seimas birželio 5 d. priėmė Darbo kodekso pakeitimo įstatymą. Šiomis pataisomis siekiama tobulinti ir liberalizuoti darbo santykius reglamentuojančias normas, mažinti administracinę naštą verslui darbo sutarčių registravimo, darbo pažymėjimo, darbo laiko apskaitos žiniaraščio atžvilgiu. Taip pat įtvirtintas darbdavio (iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomų įmonių, įstaigų, organizacijų) atstovavimo socialinėje partnerystėje institutas. Džiugu, kad daugumos Seimo narių valia šių pataisų svarstymo metu pavyko apsaugoti darbuotojus, kaip silpnesnius darbo santykių dalyvius, ir neleisti siaurinti darbuotojų socialinių garantijų. Juolab, kad darbo santykius reglamentuojančios normos turėtų būti tobulinamos ne siekiant tikslo pagerinti vienos ar kitos darbo santykių pusės (darbdavio ar darbuotojo) padėtį, bet ieškant varianto, kuris šias abi puses telktų vienam rezultatui ir jas darytų ne priešais, o partneriais. Tik esant tokiam reglamentavimui galima tikėtis geresnės tiek socialiniu, tiek ekonominiu požiūriu darbo rinkos.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kuri ir inicijavo šias pataisas, siūlė įtvirtinti galimybę sudaryti sezonines darbo sutartis dėl tokių darbų, kurie dirbami su pertrūkiais ne tik dėl gamtinių sąlygų, kaip yra dabar, bet dėl sezoninių svyravimų darbo rinkoje apskritai. Tokie pakeitimai, kuriems Seime nepritarta, gerokai sumažintų darbuotojų socialines garantijas, o tai sudarytų prielaidas papildomam žmonių išnaudojimui. Reikia paminėti, kad kai kurių Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siūlytų pakeitimų įtvirtinimas galėtų paskatinti dar didesnę darbo jėgos emigraciją (o tai yra viena skaudžiausių vietų mūsų nacionalinėje darbo rinkoje) dėl mažo darbo užmokesčio ir silpnos darbuotojų socialinės padėties, o Lietuva šiuo požiūriu ir taip atsilieka nuo Europos Sąjungos rodiklių. Todėl Seimo daugumos sprendimu nuspręsta nekeisti sezoninių darbų sąvokos ir sezoniškumą sieti tik su gamtinėmis bei klimato sąlygomis, kaip yra dabar.

Seimo nariai taip pat nepritarė Ministerijos siūlytam atsiskaitymo lapelius reglamentuojančių normų liberalizavimui. Įvertinant tai, kad darbuotojas yra silpnesnioji darbo santykių grandis ir atsiskaitymo lapelis yra jo vienintelis įrodymas apie gaunamą darbo užmokestį, niekaip negalima sutikti su Ministerijos siūlyta pataisa, kad atsiskaitymo lapeliai įteikiami tik darbuotojui prašant. Ministerijos buvo deklaruojama, kad šie lapeliai, kuriuose turi būti pateikta informacija apie darbuotojui apskaičiuotas, išmokėtas ir išskaičiuotas sumas bei apie dirbto darbo laiko trukmę, atskirai nurodant viršvalandinių darbų trukmę, yra tik papildoma dešimtis milijonų kainuojanti administracinė našta darbdaviams. Į šį Ministerijos argumentą norisi atkreipti ypatingą dėmesį ir detaliai išanalizuoti darbdavių administracinių bei ypač buhalterinių kaštų skaičiavimo metodiką ateityje. Norisi, kad Ministerija nepamirštų užsibrėžtų tikslų ir ilgalaikėje perspektyvoje duotų pažadų skatinti darbuotojų informavimą bei konsultavimą. Tokių įsipareigojimų Lietuva turėtų laikytis ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendros darbuotojų informavimo ir konsultavimosi su jais sistemos sukūrimo Europos bendrijoje pagrindu. Reikia paminėti, kad Seime užregistruotas projektas ir svarstoma galimybė suteikti teisę darbuotojų atstovams dalyvauti ir pasisakyti priimant sprendimus įmonėje ar įstaigoje.

Valdo Šereikos nuotr.

Atsiskaitymo lapelių atsisakymas niekaip neatitinka darbuotojų informavimo ir konsultavimo principo, kuris ir taip yra įtvirtintas Darbo kodekse. Be to, Ministerijos siūlymas informaciją teikti tik darbuotojui prašant, vargu ar mažintų darbdavio administracinius kaštus, jei darbuotojas tokia teise naudotųsi ne reguliariai, o, tarkime, kas antrą mėnesį ar rečiau. Tokiu būdu nuolatinės sistemos nebuvimas tik išbalansuotų asmens, ruošiančio ir teikiančio šią informaciją, darbą, niekaip nemažintų administracinių kaštų. Be to, darbuotojo nenoras būti informuotam gali būti grįstas ir ne jo paties, o darbdavio valia. Įvertinęs visus šiuos aspektus, Seimas nesutiko su siūlymu darbuotojui neteikti tokios informacijos, todėl palikta galioti Darbo kodekso nuostata, numatanti visuotinę pareigą darbdaviui teikti darbuotojui informaciją apie darbo užmokestį ir darbo laiką.

Belieka džiaugtis, kad šįkart keičiant Darbo kodeksą Seime pavyko pasiekti kompromisą, kurio dėka ir vilkas turėtų būti sotus, ir avis sveika – naujos nuostatos, tikimasi, tenkins ir darbdavių poreikius, ir išsaugos darbuotojų teises bei socialines garantijas.

NATO Parlamentinėje Asamblėjoje Vilniuje Lietuva pasiekė užsibrėžtus tikslus

Domas PETRULIS
LR Seimo narys

Gegužės 30 – birželio 1 d. Lietuvos Respublikos Seime vyko NATO Parlamentinės Asamblėjos pavasario sesija, kurioje dalyvavo apie 400 diplomatų ir parlamentarų iš NATO bei partnerių šalių. Analogišką renginį Lietuva organizavo prieš 13 metų, 2001 metais, kai rengėsi stoti į NATO.

Kaip Seimo delegacijos NATO Parlamentinėje Asamblėjoje nariui man svarbu dalyvauti tokiuose renginiuose, nes juose realiu darbu galiu prisidėti prie Europos saugumo stiprinimo ir tarptautiniu lygiu atstovauti ne tik Lietuvai, bet ir Panevėžio kraštui. Noriu pabrėžti kiekvienam Lietuvos piliečiui, kad NATO visada yra šalia ir pačioje Lietuvoje, kad apgintų mūsų valstybę ir jos piliečius, o Lietuva, kaip NATO narė, konkrečiai savo diplomatinėmis ir karinėmis pajėgomis padeda kurti saugumą ir taiką Europoje bei pasaulyje.

Olgos Posaškovos nuotr.

NATO generalinis sekretorius Andersas Foghas Rasmussenas

Džiaugiuosi, kad per visus šiuos metus Lietuva iš transatlantinių procesų stebėtojos tapo politinio turinio formuotoja, tiesiogiai prisidėdama prie tarptautinio saugumo didinimo ne tik Vidurio ir Rytų Europos regione, bet ir Afganistane, Afrikoje ir kitur.

Sustiprėjusi Lietuvos pozicija NATO viduje leido mūsų valstybei tapti viena iš Vidurio ir Rytų Europos regiono lyderių. Aktyvi Lietuvos diplomatinė veikla suteikė galimybę tarptautinėje arenoje kelti sudėtingus ir aštrius politinius klausimus, daugiausia susijusius su Ukrainos, Gruzijos, Moldovos ir kitų Rytų partnerių suartėjimu su NATO ir Europos Sąjunga (ES), kurie šiandien yra ypač svarbūs, užtikrinant Europos ir viso pasaulio saugumą.

Lietuvos iniciatyvos kolektyvinės gynybos srityje yra visada girdimos ir į jas atkreipiamas dėmesys NATO viduje, taip pat ir aljanso lyderės bei svarbiausios Lietuvos gynybinės partnerės – Jungtinių Amerikos Valstijų. Lietuva pirmininkavimo ES Tarybai metu išsikėlė prioritetinį tikslą stiprinti ir skatinti ES Rytų partnerystės politiką. Lietuvos diplomatinė tarnyba šiuo klausimu aktyviai dirba ir NATO plotmėje.

Atsižvelgdama į itin nestabilią šiandieninę geopolitinę situaciją Rytų Europoje, Lietuvos delegacija NATO Parlamentinėje Asamblėjoje nusprendė paruošti deklaraciją dėl tolesnės NATO plėtros. Mūsų valstybės pozicija dėl aljanso plėtros yra aiški ir principinga – NATO blokas privalo tęsti atvirų durų politiką. Lietuva puikiai supranta Ukrainos, Moldovos ar Gruzijos nerimą ir rūpesčius dėl savo saugumo ir nepriklausomybės, nes pati tai išgyveno, todėl visomis pastangomis siekia joms padėti suartėti su NATO ir ES.

Mes siekiame, kad jau 2014 m. rudenį NATO viršūnių susitikime Gruzijai būtų sudarytos realios galimybės (veiksmų planas) įstoti į NATO. Šis politinis žingsnis reikštų ne tik Gruzijos ir NATO realių derybų pradžią, siekiant jai tapti visaverte NATO nare, bet ir Lietuvos diplomatinės veiklos pergalę. NATO Parlamentinės Asamblėjos Vilniuje metu be diskusijų dėl Gruzijos narystės NATO vieningai buvo priimta deklaracija dėl paramos Ukrainai ir transatlantinių santykių stiprinimo.

NATO Parlamentinė Asamblėja (NATO PA) yra tarpparlamentinė organizacija, kurioje NATO valstybių parlamentarai kartu su asociuotais Asamblėjos nariais bei kitų šalių partneriais aptaria jų šalims ir visam Aljansui rūpimus klausimus politikos, saugumo ir ekonomikos srityje. NATO Parlamentinės Asamblėjos tikslas – būti forumu, kuriame NATO valstybių parlamentarai kartu su savo kolegomis iš kitų valstybių keistųsi nuomonėmis ir idėjomis, ieškotų bendrų sprendimų užtikrinant saugumą bei stabilumą.

Nusimaukite baltas pirštinaites, eikite toliau „stumdyti popierius“

Jolanta BIELSKIENĖ
politologė

„Nebenoriu būti cariene, noriu būti jūrų karaliene!“, – treptelėjo koja A. Kubiliaus numylėtinė, pamačiusi, kad konservatoriai taip lengvai dalina postus jauniems, veržliems ir įžūliems.

Visos pastangos sukurti tyrumo ir skaistumo iliuziją – balti iš popieriaus išlankstyti balandžiai prie Ūkio ministerijos, baltos pirštinės ant „nepriklausomų“ stebėtojų rankų – nepadėjo išbalinti juodųjų politikos dėmių. Konservatorių samdomas jaunimėlis turbūt vis dar tiki pasakomis, kur net ir juodžiausius dalykus galima nuplauti burtais. Bet realiame gyvenime juoda yra juoda, joks kiekis baltos spalvos to nepakeis.

Pasirodo, ne visai pasiteisino dešiniųjų politika visur į buferinius postus susodinti ne kvalifikuotus, bet „patikimus“ šeimų ir šeimų draugų narius. Iš pasėtų drakono dantų išaugo monstrai, kurie nors ir nėra labai kvalifikuoti, bet užtai labai ambicingi ir agresyvūs.

Milda Dargužaitė tik viena iš jų. Pasiskelbė – visų juokui – didžiąja politike, kuriai nereikia jokios politinės patirties, kad galėtų išvesti Vilniaus miestą iš bankroto. Su tokiu pačiu savimi pasitikėjimu M. Dargužaitė ėmėsi patarinėti Ūkio ministrui bei vadovauti investicijų agentūrai prie valstybinės institucijos. Tokius postus sutinkančio priimti asmens patirtis ir biografija turėtų būti žinoma viešai, idant būtų galima susidaryti nuomonę apie jo / jos kompetenciją. Deja, iš tų kelių sakinių CV, prieinamų internete, nieko neįmanoma suprasti. Kyla klausimas: ar tas žmogus net neišmano, kas yra aukšto rango CV, ar jo / jos patirtis ir biografija turi būti slepiama?

Greičiausiai šiuo atveju M. Dargužaitės biografija ir patirtis buvo visiškai nesvarbi. Svarbūs buvo draugiški šeimyniniai ryšiai su buvusiu ūkio ministru Dariumi Kreiviu, nes reikėjo patikimo žmogaus nuslėpti jau išaiškintas milijonines aferas su IBM, Suskystintų dujų terminalu ir t. t..

Nuotrauka iš sxc.hu

Prie Ūkio ministerijos veikianti plėtros agentūra „Investuok Lietuvoje“, vadovaujant M. Dargužaitei, buvo pavirtusi konservatyvios ideologijos sklaidos epicentru. Patyrę verslininkai ir investuotojai stebėjosi, kad apsilankę agentūros organizuotuose klasterių kūrimo susitikimuose neišgirdo jokios profesionalios verslui įdomios informacijos.

Aktyviai organizavę tariamą visuomenės palaikymą ir pasipiktinimą M. Dargužaitės atsistatydinimu konservatoriai nenumatė, kad ji iš tiesų turi žvėrišką apetitą ir neketina žaisti pagal jų „politinės patirties“ taisykles. M. Dargužaitė, matyt, prileidžiama tik prie žemo rango politinių žaidimų, patikėjo, kad politika – tik „popierių stumdymas“, o tai ji gali daryti ne blogiau už bet ką kitą.

Demokratiška save vadinanti TS-LKD partija jau ne pirmą kartą „peržaidžia“ demokratiją. Visai neseniai burtai lėmė, kad partijos sąrašą į EP rinkimus ves raidė „L“. Dabar, partijai demokratiškai nubalsavus, kad į savivaldos rinkimus Vilniuje sąrašą ves Mantas Adomėnas, M. Dargužaitės pareiškimas rodo, kad už šio politiko nugaros yra aktyviai intriguojama. Partijos lyderis A. Kubilius atsisako komentuoti? Bet juk tai neturėtų būti sunku demokratiškam ir partijos statutą gerbiančiam politikui.

Ką pasirinks A. Kubilius: argumentų kalba kalbantį, 83 procentais partiečių balsų palaikomą, ilgalaikį partijos narį Mantą Adomėną ar kojele trepsinčią, buvimo partijoje nesureikšminančią jūrų karalienę? Kad neliktų pats prie sudužusios geldos...

www.delfi.lt

Nesukursime geresnės ateities, jei išsižadėsime demokratinio socializmo

Tomas ŠILEIKA
LSDĮS valdybos narys

Senojo žemyno socialistai 2014 m. gegužę, matyt, dar ilgai minės su tam tikra nuoskauda. Tokios galimybės laimėti daugumą Europos Parlamente ir iš centro dešiniųjų pagaliau perimti Europos Sąjungos vairą žemyno socialdemokratai neturėjo seniai. Deja, prognozės klydo. Puikiais rezultatais nudžiugino tik Pietų Europos bei švedų socialistai. Kitur, kaip ir Lietuvoje, vietoj tikėtino šampano socialdemokratams teko šalto dušo purslai. Suprantama, kad po tokio pasirodymo sekė nusivylimas ir atsistatydinimai.

Tokių rezultatų, matyt, nesitikėjo ir pasitikėjimu spinduliuojantis Europos socialistų lyderis Martinas Šulcas. Nors jis savo oponentams, net ir paaiškėjus rinkimų rezultatams, drąsiai pareiškė nesudėsiąs ginklų, politinė kova dėl Europos Sąjungos kurso dar tik prasideda. Tačiau visi supranta, kad stipriai Europos vairo pasukti kairėn nebepavyks. Tokia yra rinkėjų valia. Dabar jau aišku, kad Europos Sąjungos vairą jie, greičiausiai, patys to net neįtardami, patikėjo tiems patiems centro dešiniesiems, kurių politinį kursą buvo pripratę sieti su žodžiu „krizė“. O socialdemokratams eilinį kartą iki daugumos Europos Parlamente balsų pagailėjo. Ir, matyt, tam jie turėjo svarių priežasčių.

Valdo Šereikos nuotr.

Visų Europos šalių socialistus turėtų neraminti dar vienas akis badantis faktas – dešiniųjų radikalų ir euroskeptikų sėkmė. Prancūzijos premjeras Manuelis Vallsas radikalių dešiniųjų pergalę savo šalyje pavadino „politiniu žemės drebėjimu“, kurį tuoj pat „pasigavo“ Europos ir pasaulio žiniasklaida bei „pritaikė“ visiems Europos Parlamento rinkimų rezultatams apibūdinti. Būtina pripažinti, kad už šias partijas balsavo ir dalis rinkėjų, kurie anksčiau rinkimuose tradiciškai palaikydavo socialdemokratus. Kita vertus, socialdemokratų balsus nugvelbė ir kitos kairiųjų bei žaliųjų partijos, kurių programos, matyt, labiau atitiko laiko dvasios kritiką ir poreikius tų žmonių, kurie labiausiai nukentėjo nuo ekonominės krizės.

Jau ne pirmus metus politikos apžvalgininkai tvirtina, esą šiandienos Europos socialdemokratija išgyvena vertybinę tapatybės krizę, kuri, nepaisant „Trečiojo kelio“ blykstelėjimo, atrodo, užsitęsė. Europos socialdemokratija privalo atsinaujinti. Ir ne tik vizualiai, pvz., pakeisdama logotipą, bet ir kokybiškai permąstydama savo organizacinę kultūrą, politinę tapatybę ir komunikaciją. Bet to taip „vienas, du...“ – nepadarysi, nes sėkmei patinka aiški kryptis, kurios Europos socialdemokratai, deja, šiandien vis dar neturi.

Reikia pripažinti, kad Europos socialistų šeimą sudaro skirtingos, nepaisant pavadinimų „socialistinė“, „socialdemokratinė“ ar „darbininkų“, partijos. Siekiant bendrų tikslų ir vizijų, visų pirma, būtina daugiau bendrauti, bendradarbiauti ir mokytis vieniems iš kitų. ›6 p.

Ar tikrai konservatoriai dirba „Gazprom“?

Birutė VĖSAITĖ
LR Seimo narė

Praeityje padaryti klaidingi politikų sprendimai brangiai kainuoja tiek valstybei, tiek verslui, tiek ir eiliniams piliečiams.

Nuotrauka iš sxc.hu

Neseniai Lietuvos Aukščiausiasis teismas priėmė sprendimą, kad nebuvo atsižvelgta į strateginius valstybės interesus ir buvo sužlugdyta suskystintų gamtinių dujų terminalo statyba, kurio akcininkai buvo „Achema“ ir Lietuvos valstybė. Dėl šio SGD terminalo statybos buvo mestas šešėlis ant tuometinio Premjero Gedimino Kirkilo, Ūkio ministerijos darbuotojų ir šviesaus atminimo Bronislovo Lubio.

„Žala valstybei buvo padaryta ne teisiamųjų veiksmais, o tuo, kad šis projektas nebuvo įgyvendintas, o Lietuva iki šiol neturi Suskystintų gamtinių dujų terminalo“, – teigiama Aukščiausiojo teismo kolegijos nutartyje.

Šio projekto duobkasiai – tuometinė A. Kubiliaus vadovaujama Vyriausybė. Tie patys, kurie neva yra smarkiausi kovotojai už energetinę Lietuvos nepriklausomybę. Jei nebūtų taip begėdiškai išdraskytas šis projektas, SGD terminalas jau būtų veikęs keletą metų, o gyventojai ir verslas būtų sutaupę ne vieną šimtą milijonų litų. Gal ir „Achema“ bei jos darbuotojai šiandien gyventų lengvesnius laikus, nes ši bendrovė yra didžiausias gamtinių dujų vartotojas Lietuvoje. Beja, tuometinėje gamtinių dujų terminalo bendrovėje valstybė turėjo 80 % akcijų, 20 % priklausė „Achemai“. Dabar statomame SGD terminale valstybė turi dar mažiau akcijų – 73 %, 10 % priklauso „Achemai“, o likusios akcijos priklauso privatiems investuotojams.

Dėl šio klaidingo sprendimo valstybė prarado daug laiko, ne tik galimybę ankščiau apsirūpinti pigesnėmis dujomis, bet ir daug pinigų.

Jeigu galimybių studijai „Achema“ nenaudojo valstybės lėšų, o pati atliko galimybių studiją, kuri kainavo 0,5 mln. litų, tai naujojo terminalo statybų konsultantams A. Sekmokas išleido daugiau nei 52 mln. litų. Ir tai vyko per patį krizės įkarštį, o žmonės tuo metu mokėjo aukščiausias kainas už šilumą.

Aukščiausiojo teismo sprendimas reabilitavo ne tik šį projektą, bet ir Ūkio ministerijos pareigūnus – N. Pažūsienę, A. Ignotą, o prieš tai vykę teismai – ir V. Miškinį, kurie vykdė tuometinio ūkio ministro V. Navicko pavedimus bei gynė viešąjį interesą. Kas atlygins šiems aukšto lygio specialistams už sulaužytus likimus, sunaikintą sveikatą, sužlugdytą karjerą? Ar reabilituojantis straipsnis dienraštyje „Lietuvos rytas“ yra pakankama kompensacija šiems žmonėms už sulaužytus gyvenimus? Kas atsiprašys ekspremjero G. Kirkilo už nepagrįstus kaltinimus korupciniais sandoriais ir Bronislovo Lubio, kurį nepagrįsti įtarimai anksčiau nuvarė į kapus? Būtų įdomu sužinoti, kas yra tikrieji šio projekto sunaikinimo užsakovai ir kodėl juos rėmė konservatoriai? Kodėl taip entuziastingai šios bylos tyrimo ėmėsi prokuratūra ir kodėl ta pati prokuratūra nerodo jokio entuziazmo imtis galimai padarytų pažeidimų tyrimo, kuriuos Seimo laikinoji tyrimo komisija dėl 2007 metų Nacionalinėje energetikos strategijoje suformuluotų siekių įgyvendinimo rezultatų įvertinimo ir situacijos energetikos sektoriuje išsiaiškinimo identifikavo ir paprašė prokuratūros juos išaiškinti?

Ir kas atlygins padarytą žalą valstybei bei jos piliečiams už šio projekto sužlugdymą?

Per buvusios Vyriausybės valdymo metus gyventojai mokėjo aukščiausią kainą nuo nepriklausomybės pradžios ir buvo apiplėšti 3 mlrd. Lt. Akivaizdu, kad konservatoriai niršta vien nuo minties, jog per pusantrų metų pasiekėme tai, ko jie nesugebėjo per keturis.

Nesukursime geresnės ateities, jei išsižadėsime demokratinio socializmo

›Atkelta iš 5 p.

Tomas Šileika

O Europos šalių socialdemokratai ir socialistai dažniausiai verda savo nacionalinėse sultyse ir mažai tesidomi, kaip gyvena žmonės tolėliau. Kita didelė problema – ne visos socialdemokratinės partijos sugeba ir nori atstovauti demokratinio socializmo doktrinai, o kartais net bijo save pavadinti kairiąja politine jėga. Šio straipsnio autorių visada stebina dalies vyresnių ir gerbiamų Lietuvos bei kitų Europos šalių socialdemokratų pareiškimai, kad socialdemokratams neverta savęs sprausti į ideologinius rėmus. Pasak jų, neverta savęs priskirti nei prie dešiniųjų, nei prie kairiųjų, svarbiausia – laimėti rinkimus. Toks dalies socialdemokratų „gudravimas“ kuria „bestuburės politikos“ įvaizdį, kuris ne tik virsta fiasko rinkimuose, bet dar ir ardo solidžią reputaciją, kurią socialdemokratai savo darbu užsitarnavo per pastaruosius 150 metų.

Yra manančių, kad sėkmei pakaktų charizmatiškų asmenybių. Bet įsitikinome, kad Martino Šulco žvaigždės spindesys Europos socialdemokratams pergalės nacionaliniuose rinkimuose negarantavo. Jei tokių charizmatiškų lyderių atsirastų kiekvienos šalies socialdemokratų ar socialistų partijose, būtų žymiai lengviau. Tačiau, kad tokios asmenybės iškiltų, šioms partijoms reikia ir daugiau demokratijos, ir vidinio solidarumo, ir socialistinio idealizmo. Būtent idealizmas ir aiški ateities vizija labiausiai uždega tą jaunimą, kuriam mažiau rūpi postai ir antpečiai, o labiau socialdemokratinio turinio generavimas bei jo taikymas politinėje darbotvarkėje.

> Socializmas Vakarų pasaulyje, skirtingai nei SSRS – nejmanomas be demokratijos. Štai kodėl Vakarų Europoje socialistai = socialdemokratai. Todėl kiekvienas socialdemokratas Europoje yra ir socialistas, nes išpažįsta socializmo, vadinamo ir demokratiniu socializmu, doktriną.

Europos bei pasaulio socialdemokratams ir socialistams reikia ne tik naujų galvų, bet ir naujų vėjų jose. Būtina permąstyti demokratinio socializmo santykius su globaliuoju kapitalizmu ir aiškiai stoti nuo jo kenčiančiųjų pusėn. Siekiant pergalių rinkimuose, o kartu ir kokybinių permainų, būtina atsigręžti į visus samdomą darbą dirbančius žmones, stiprinti vidurinėjį klasę, stengtis, kad jos dalimi taptų kuo daugiau piliečių. Ir ne tik konkrečiose valstybėse, bet ir visame Senajame žemyne, gal ir kitose pasaulio vietose. Socialistams būtina akcentuoti, kad laimingo žmogaus gyvenimo kokybę kuria ne tik materiali, bet ir dvasinė (kultūrinė) aplinka. Tik socialdemokratai gali grąžinti tikėjimą socialine harmonija ir gerovės, lygių galimybių, demokratine santvarka, kurioje nėra vietos stresui, kurioje saugiu ir laimingu galėtų jaustis kiekvienas žmogus. Net ir grėsmingas ekologines, demografines ar socialines problemas galima įveikti solidarumu ir taikant naują mišrios ekonomikos modelį, jį priešpastatant dabar vyraujančiai laisvosios rinkos tironijai: žmonėms ir aplinkai draugišką ūkį turėtų užtikrinti privataus verslo ir naujojo viešojo sektorius pusiausvyra, kurią reguliuotų demokratiniai mechanizmai.

Yra toks posakis, kad viskas, kas nauja, yra senai pamiršta sena. Jis ypač tinka Europos socialdemokratams, ieškantiems naujos krypties. Belieka išdrįsti ir pripažinti, kad nesukursime geresnės ateities, jei visi paklodę trauksime tik į savo pusę, išsižadėję savo tapatybės – demokratinio socializmo. Demokratinis socializmas yra neišsemiamas progresyvių idėjų grūdų aruodas, reikia tik norėti semti ir sėti.

Justas Paleckis: „Naujame gyvenimo etape nuobodu nebus“

›Atkelta iš 3 p.

Jūsų pirmoji profesija – žurnalistas. Kaip ši profesija Jums pasitarnavo pasirinkus politiko kelią?

Mokėti rašyti gerai, taupiai, įtikinamai – tai ne mažiau svarbu nei mokėti gerai kalbėti, o gal dar svarbiau. Gražiai pakalbėti daug kas sugeba, o štai gerai rašyti... Aš jaunystėje dirbau dienraštyje, tad pripratau prie ritmo, kai reikėjo viską daryti ir skubiai, ir gerai. Beje, nuo jaunystės įsisąmoninau svarbų gyvenimo devizą – ką darai, daryk gerai. O dienraštyje tai daryti reikėjo dar ir greitai. Manau, kad politikui, kuris be padėjėjų pagalbos sugeba raiškiai formuluoti mintis raštu, ruošti komentarus, straipsnius, tai yra nemažas privalumas. Kaip žurnalistas stengiuosi nepadėti plunksnos ir dirbdamas Europos Parlamente. Rašau tinklaraštį, kurį kas savaitę skelbiu savo ir LSDP svetainėje (neretai tuos tekstus įsideda ir kiti portalai), komentuoju, atsakinėju į žurnalistų klausimus. Per tą dešimtmetį išleidau ne vieną savo knygą. Dabar rengiu spaudai naują. Surinkau aktualiausius savo tinklaraščio tekstus – tai savotiška Europos Parlamento kronika, parlamentaro dienoraštis. Pridėsiu ir jaunystėje rašytus reportažus apie Europos šalis. Tai būtų tarsi žvilgsnis į Europą iš toli, pro „geležinę uždangą“, ir iš labai arti, kai jau esame ES dalis. Skatinčiau jaunimą, kuris rinksis politiko kelią, mokytis rašymo meno. Tai pagelbės ir kitose profesijose.

> Skatinčiau jaunimą, kuris rinksis politiko kelią, mokytis rašymo meno. Tai pagelbės ir kitose profesijose.

Baigiantis kadencijai Europos Parlamente, naujuose rinkimuose apsisprendėte nedalyvauti. Ką Jums tokio pakuždėjo vidinis balsas, kad priėmėte tokį sprendimą?

Šiandien atėjau į Seimą jau be kaklaraiščio, kurį beveik kasdien ryšėjau daugelį dešimtmečių. Būdamas žurnalistu, nemėgau kaklaraiščių. Kai pasukau diplomato, politiko keliu, teko jį ryšėti. Pamenu, kai dirbau Anglijoje, pajuokaudavau: ambasadoriams tenka turėti tris „darbo drabužių“ komplektus: fraką, smokingą ir „morning coat“ (rytinį kostiumą, kai dėvimos dryžuotos kelnės). Į daugelį renginių privalėdavau ateiti apsirengęs pagal nurodytą etiketą – tradicijos lieka tradicijomis. Tai mane kaustydavo. Dabar, pereidamas į „laisvą“ gyvenimą, išsilaisvinau ir nuo kaklaraiščio.

Dėl apsisprendimo. Labai svarbu pajausti ir nesulaukti to momento, kai tau kolegos pasakys: „Klausyk, ar ne laikas užleisti kelio jaunesniesiems?“ Į tą klausimą reikia atsakyti sau, nelaukiant užuominų. Taip, Europos Parlamente yra kolegų, žymiai vyresnių už mane, tarp jų – ir iš Lietuvos. Ne veltui Europos Parlamentas pusiau juokais, pusiau rimtai vadinamas „dramblių kapinėmis“ ir... jaunų politikų kalve. Pavadinime „dramblių kapinės“ nėra nieko įžeidžiančio. Tiesiog dažnai išrenkami patyrę, populiarūs, žinomi politikai ir kitų profesijų žmonės. O dėl jaunųjų politikų kalvės... Norėtųsi, kad Europos Parlamente dirbtų daugiau jaunų, bet įrodžiusių darbais savo tinkamumą – ir savivaldybės, ir Seimo lygiu – politikų. Reikia, kad jie įgautų europinės patirties ir grįžtų dirbti į Lietuvą. Tikiuosi, kad ateityje taip ir bus.

Mano apsisprendimui nemažą įtaką turėjo ir seno bičiulio Česlovo Juršėno pavyzdys. Prieš pusantrų metų jis buvo labai įkalbinėjamas – tai dariau ir aš – vėl kandidatuoti į Seimą, nes dirbo ten puikiai. Tačiau Česlovas tvirtai pasakė: „Užtenka.“ Kai prasidėjo rinkimų kampanija į Europos Parlamentą, daugelis socialdemokratų partijos skyrių siūlė man tęsti tą darbą ir vėl kandidatuoti, bet aš visiems gražiai padėkojau ir atsisakiau. Dabar norėčiau pagyventi šiek tiek kitaip.

Prasidės naujas Jūsų gyvenimo etapas. Gal leisite sau palsėti nuo nuolatinių skraidymų lėktuvais, įtampos, bėgimo, tempo? Žinau, kad esate sudaręs visą sąrašą planų, kuriuos mielai įgyvendintumėte. Praverkite ir mums savo užrašų knygelę.

Visą gyvenimą man stigo laiko. Nuolat lydėjo stresas – pradėdant darbu dienraštyje, po to diplomatinis, politinis darbas – skubi, leki, nespėji, skaičiuoji kiekvieną minutę. Manau, kad dabar situacija turėtų pasikeisti. Deja, bet laiko nebus per daug. Esu tiek visko suplanavęs, kad juokaudamas draugams sakau: net ir gyvendamas šimtą metų, visko padaryti nespėčiau. Pagal seną žurnalistinį įprotį esu sukaupęs daug užrašų, didelius archyvus, kuriuos reikėtų sutvarkyti, panaudoti rašymui. Norėčiau papasakoti apie žmones, sutiktus gyvenimo kelyje – nebūtinai įžymius, greičiau išsiskiriančius idealizmu, originaliu požiūriu į gyvenimą. Pasiruošęs padėti, kiek būsiu naudingas, mūsų partijai. Esu gavęs pakvietimų iš kai kurių užsienio, ypač Vokietijos, universitetų ir politologinių centrų, kurie norėtų, kad padirbėčiau visuomeniniais pagrindais stebėjimo tarybų nariu. Vėl tektų keliauti.

> Pagal seną žurnalistinį įprotį esu sukaupęs daug užrašų, didelius archyvus, kuriuos reikėtų sutvarkyti, panaudoti rašymui.

Lankiausi visose Europos šalyse, bet daugiausiai darbo reikalais – dabar planuoju ir pažintines keliones. Mano darbo kambaryje stirtos knygų, sudėtų ne tik į lentynas, bet ir ant stalų, palangių, visur. Įsigijęs jas spėdavau tik pavartyti, o dabar viliuosi perskaityti – ne bet kaip, o su pieštuku rankoje. Ypač domiuosi memuarais. Mėgstu teatrą, o jam laiko stigo. Patinka tenisas, plaukimas, mėgaujuosi sodo darbais. Ir pagaliau paskutinis dalykas pagal eilę, bet ne pagal reikšmę – šeima. Tikiuosi daugiau pabūti su žmona, vaikais, vaikaičiais. Daug yra žmonių, su kuriais miela bendrauti – tai jaunystės laikų ir vėlesnių gyvenimo etapų draugai. Norėtųsi dažniau susitikti, pasikalbėti. Esu tikras, kad naujame gyvenimo etape nuobodu nebus...

Dėkoju už pokalbį!

Kalbino Kornelija Petravičienė

Eilėraščiai – pasikalbėjimas su savimi

Praėjusių metų pabaigoje leidykla „Litera“ išleido Biržuose gyvenančios bičiulės Linos Kopkaitės-Kiškienės eilėraščių rinkinį „Vilko vienatvė karolių neveria“. Ta proga Liną KOPKAITĘ-KIŠKIENĘ kalbino Janina BAGDONIENĖ.

Su autore kalbame apie knygą ir apie gyvenimą, nors Lina svarsto: gal nereikėtų nieko čia rašyt... Bet gal pavartykime eilėraščių rinkinį ir kartu pakalbėkime apie jį.

Kažkas anksčiau numatė lemtį
Suskirstė laiką metais, net minutėm...
Vaikystė, paauglystė ir jaunystės dienos
Dabar tik mirksnis
Su spalvom, kurios visoms kitokios buvo...

Su kokia patirtimi, su kokiomis spalvomis atėjai į savo pirmąją knygą?

Mano vaikystėje spalvų nebuvo... Buvo juodas ir sunkus darbas. Mama visada buvo prie knygų ir sąsiuvinių, o man buvo visi namų darbai: šienavimas, malkos... Buvau vyriausias vaikas šeimoje, tad kartu su tėvu ėjome visur.

Čia tiktų citata iš eilėraščio, skirto tėvui:

Ankstyvą vasaros rytą nelaukiu,
kol grįši –
Kol saulė rasos nesurinko
Paskui tave mušinėju pradalges
Žiemą baltam sniege
Į kitą pavasarį nusidriekia rogių kelias...

Nuotrauka iš „Biržiečių žodžio“ archyvo

Lina KOPKAITĖ-KIŠKIENĖ

Sakyčiau, gana lyriškai rašai apie nevaikiškus ir nemergaitiškus darbus...

Parašydavau rašinėlį, mokytoja pagirdavo, bet grįždavau namo ir net mamai apie tuos pagyrimus neprasitardavau. Mokytoja vis sakydavo: tu bandyk... Tačiau žodžiai taip ir liko žodžiais. Kai atėjo laikas pasirinkti, nebuvo sąlygų studijuoti literatūrą, pabandžiau būti tuo, kuo dabar ir esu. Kolūkis davė stipendiją – tai man buvo dideli pinigai, kurių dalį palikdavau namiškiams, už likusius gyvenau pati. Veterinarija man nebuvo toli: tėtis buvo veterinarijos felčeris, be jo neapsieidavo nė vienas žmogus ir gyvulėlis. Ir kartu vesdavosi mane... Ir dar toks vaikystės pažadas prisidėjo: mūsų namų ūkelyje nudvėsė dvi karvės. Tai didžiulis praradimas kaime, kai kaimynai tau neša po kelis rublius, kad šeima galėtų laikytis... Tada sau prisiekiau: kai aš užaugsiu, nė viena karvė nemirs.

›15 p.

Vaikai neturi tapti tėvų įkaitais tarp valstybių sienų

Rimantė ŠALAŠEVIČIŪTĖ
LR Seimo narė,
Žmogaus teisių komiteto narė

Valdo Šereikos nuotr.

Lietuvoje daugėja atvejų, kai vienas iš tėvų neteisėtai išveža vaiką į užsienį arba grįžta su atžala iš kitos šalies į Lietuvą be kito tėvo sutikimo. Seimo Žmogaus teisių komiteto narė, Vaiko gerovės parlamentinės grupės pirmininkė socialdemokratų kandidatė į Europos Parlamentą Rimantė Šalaševičiūtė kartu su Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos vadove Odeta Tarvydiene parengė Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso ir Civilinio proceso kodekso pataisas. Jomis siekiama apsaugoti vaikus nuo žalingų padarinių, kuriuos sukelia tėvų ginčai dėl bendravimo, gyvenamosios vietos su vienu iš jų nustatymo bei neteisėto vaiko išvežimo. Apie tai su Rimante ŠALAŠEVIČIŪTE kalbėjosi žurnalistas Stasys JOKŪBAITIS.

Kas paskatino Jus imtis šių įstatymų pakeitimo?

Pirmiausia – dabar galiojančio teisinio reglamentavimo netobulumas ir tai, kad Lietuvoje lygiavertė tėvystė po skyrybų neretai būna komplikuota, vis dažniau pasitaiko atvejų, kai vienas iš buvusių sutuoktinių, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, be antrojo sutikimo išsiveža vaiką į užsienį, manydamas, kad vaiko gyvenamosios vietos nustatymas su juo leidžia vienašališkai priimti tokį sprendimą. Tokių dalykų, suvešėjus emigracijai, apstu ir kaime, ir mieste. Tai realus reiškinys. Skaudu, bet pastaraisiais metais skundų dėl neteisėtai išvežamų vaikų daugėja. 2013 metais Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos gavo 31 prašymą dėl 37 neteisėtai iš Lietuvos išvežtų vaikų. Užpernai – 23. Daugiausia vaikų išvežama į Jungtinę Karalystę – beveik pusė visų gautų nusiskundimų yra susijusi su šia šalimi. O juk vaiko ryšys tiek su motina, tiek su tėvu yra vienodai svarbus. Vaikams reikalingi abu tėvai. Deja, lygiavertė tėvystė po skyrybų Lietuvoje, galima sakyti, neegzistuoja. Tai buvo akcentuota ir mokslinėje-praktinėje konferencijoje, kurią 2013 m. pabaigoje surengėme kartu su Asociacija prieš tėvų atstūmimą.

Dažniau vaikus į užsienį išsiveža mamos ar tėvai?

Dažniau mamos. Kai kurios teigia, kad į užsienį jos bėga nuo smurtaujančio vaiko tėvo. Neretai tai vyksta spontaniškai. Pavyzdžiui, atvažiuoja tėtis ar mama į Lietuvą susitikti su vaiku ir praleisti su juo kelias dienas gimtinėje, tačiau vėliau vaiko negrąžina mamai ar tėčiui, su kuriuo iš jų gyveno, o slapta išsiveža jį į užsienį. Būna ir kitaip: atvykstama su vaiku iš kitos valstybės aplankyti giminių Lietuvoje ir čia nusprendžiama nebegrįžti į buvusius namus užsienyje, kur yra likęs vienas iš tėvų. Mišrios santuokos, partnerystė ir didėjanti emigracija – pagrindinės priežastys, dėl kurių vaikai tampa tėvų įkaitais tarp valstybių sienų.

Bėda, kad šiuo metu nėra vieninga atsakingų institucijų – savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyrių – praktikos teikiant privalomą išvadą teismui, nagrinėjant ginčus dėl vaikų, nėra bendros, visai Lietuvai standartizuotos, išvadų rengimo dėl šeimos aplinkybių tyrimų formos, kurią reikia pateikti teismui. Šis dokumentas rašomas laisva forma, todėl yra daug subjektyvumo, vertinant vaikų gyvenamosios vietos ir bendravimo su skyrium gyvenančiu tėvu (motina) nustatymo tvarką bei sprendžiant kitus ginčus.

Atskirais atvejais, nepriklausomai nuo to, kad savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius pats kreipiasi į teismą dėl vaiko teisių gynimo, formaliai taikant teisės aktų nuostatas, ta pati institucija įtraukiama į procesą išvadai duoti dėl to paties ginčo.

Šiuo metu pagal galiojantį teisinį reglamentavimą ir susiformavusią teismų praktiką daugelyje teismų sprendimų nėra tiksliai nustatoma skyrium gyvenančio tėvo (motinos) su vaiku bendravimo tvarka. Tai ydinga praktika. Tėvams nesutariant iškyla tokių sprendimų vykdymo problema, į procesą įtraukiamos institucijos (savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyriai, antstoliai). Tėvai pakartotinai kreipiasi į teismą, siekdami nustatyti tikslią bendravimo tvarką, didėja teismų krūvis, vaikas vėl įtraukiamas į varginančius įvairius procesus. Tiesa, teisės aktuose numatyta atsakomybė už trukdymą vaikui bendrauti su skyrium gyvenančiu vienu iš tėvų, tačiau ji taikoma retai, paprastai jos nevertinant kaip piktnaudžiavimo tėvų teisėmis ir pareigomis.

Kaip siūlote spręsti šią problemą?

Bet koks ginčas dėl to, kur vaikas turėtų gyventi, privalėtų būti sprendžiamas jo nuolatinėje gyvenamojoje vietoje dar iki galimo gyvenamosios vietos pakeitimo, išvykstant gyventi į kitą valstybę, išvengiant pakartotino vaiko gyvenamosios vietos keitimo, tarptautinių vaiko teisių apsaugos priemonių taikymo, ilgų ir brangiai kainuojančių teisminių ginčų nagrinėjimo kelių valstybių teismuose.

Siekiama užtikrinti vaiko socialinės ir kultūrinės aplinkos stabilumą, užkertant kelią nepagrįstam, dažnai išimtinai vieno iš tėvų noru pagrįstam, inicijuotam jos keitimui, neįvertinant tikrųjų vaiko interesų. Teisinio reglamentavimo pakeitimu siekiama sumažinti ginčų tarp tėvų dėl vaiko gyvenamosios vietos skaičių ir skatinti tėvus bendradarbiauti.

Šiuo metu tarp tėvų vyrauja įsitikinimas, kad ginčą „laimėjęs“ tėvas ar motina gali laisvai keliauti iš valstybės į valstybę su vaiku, palikdamas kitą tėvą ar motiną itin nepatogioje padėtyje, apribodami bendravimo su vaiku galimybes. „Laimėjusieji“ nėra linkę į kompromisus ir apsunkina teismų darbą.

Kokie numatomi svarbiausi projektų pakeitimai?

Siūlomi Civilinio kodekso pakeitimai turėtų sugriežtinti vaiko išvežimo į užsienį ilgesniam nei 2 mėnesių laikotarpiui sąlygas, kai tėvai gyvena skyrium. Bus reikalaujama išankstinio rašytinio abiejų tėvų sutikimo. Numatyta daugiau aplinkybių, kurias teismas privalės įvertinti, kai vienas iš tėvų ar tretieji asmenys norės išvežti vaiką ilgesniam nei 2 mėn. laikotarpiui. Teismas privalės atsižvelgti į vaiko amžių ir nuomonę, galimybes užtikrinti vaiko ir Lietuvoje gyvenančių asmenų, su kuriais jį sieja šeimos ryšiai, bendravimo galimybes, atstumą, į kur išvežamas vaikas, priežastis dėl kurių bus išvežamas, gyvenimo ir ugdymo sąlygas vietoje, į kurią numatoma išvežti vaiką ir kt.

Siūlomi pakeitimai padės apginti vaiko teisę realiai bendrauti su abiem tėvais, nepaisant tėvo ir motinos tarpusavio santykių bei jų gyvenamosios vietos. Tikimasi, kad visos šios pataisos padės užtikrinti tėvų lygias teises ir pareigas savo vaikams, nepaisant su kuriuo iš tėvų teismas nustatė vaiko gyvenamąją vietą.

„Gairių“ žurnalo dvidešimtmetis. Keletas minčių apie kairiąją žiniasklaidą

Algis KUSTA

Prisimenate Justino Marcinkevičiaus „Dvidešimtą pavasarį“? Prisimenate: tai šitas kelias mūsų, o šunkelis anų?..

Dvidešimtojo pavasario sulaukė ir mėnesinis visuomenės gyvenimo, politikos, kultūros ir istorijos žurnalas „Gairės“. Kokį kelią jis yra pasirinkęs?

„Kai rašytojas Kazys Puida 1923 metais išliedo pirmąjį „Gairių“ žurnalo numerį, jis negalėjo žinoti, kad po septyniasdešimties metų Lietuvoje tokiu pat pavadinimu pasirodys naujas periodinis leidinys. Mes, naujųjų „Gairių“ leidėjai nesiruošiame kopijuoti save pirmtakų ar pretenduoti į žurnalo tęstinumą. Kazio Puidos beveik pusantrų metų redaguotas leidinys buvo paskirtas tik literatūrai ir menui. Mūsų „Gairės“ – visuomenės, politikos ir kultūros žurnalas. Žinoma, jam nebus svetimos pačios aktualiausios literatūros ir meno problemos, kaip ir visa, kas jaudina atgimstančios Lietuvos žmogų“, – 1994 m. balandį rašė dabartinių „Gairių“ vienas steigėjų ir pirmasis redaktorius Povilas Masilionis. Beje, žurnalui vadovavęs dešimt metų (1994–2004), lygiai tiek ir dabartinis, antrasis, jo redaktorius, šių eilučių autorius.

Pirmajame naujų „Gairių“ numeryje, pasirodžiusiame per patį laukinio kapitalizmo siautėjimą, aštrioje ideologinėje priešpriešoje, buvo atvirai skelbiama – žurnalo pozicija bus kiek galima artimesnė socialdemokratijos idėjoms. „Gairių“ leidėjai rems vyriausybes pirmiausia tiek, kiek jos rūpinsis žmogumi, jo socialinėmis reikmėmis, fiziniu ir moraliniu mūsų saugumu.

„Su širdies virpuliu palydime „Gaires“ į kelionę pas Tave, Skaitytojau. Pasižadame niekada nemeluoti. Nesvarbu, kokia būtų karti ta tiesa. Iš savo autorių tikimės korektiškumo ir tolerancijos“, – buvo rašoma pirmajame numeryje.

Su tokiu pat virpuliu pasitinkame ir dvidešimtąjį „Gairių“ pavasarį.

›12 p.

Sigita Burbienė: „Geriems darbams visados yra vietos“

Valdo Šereikos nuotr.

Sigita Burbienė

Gegužės 17-ąją gražų 60-ies metų jubiliejų pasitiko Lietuvos socialdemokratų partijos narė Sigita Burbienė. Nuo ekonomikos studijų iki Seimo narės mandato. Nuo atsakingo požiūrio į kiekvieną žmogų ir gyvūną iki paprastos materiškos laimės...

Jūs gimėte ir augote žurnalistų šeimoje. Ar nekilo minčių pasukti žurnalistikos keliu?

Ne, žurnalistika nebuvo viena iš mano svajonių. Svarsčiau apie mediko, veterinaro darbą, apie lietuvių kalbos studijas, meteorologijos mokslus. Esu miesto vaikas – gimusi ir augusi Vilniuje, netraukė studijuoti ten, kur lauke perspektyva būti išsiųstai (tarybinių laikų paskyrimai...) į kaimą. Nenorėjau būti mokytoja, nemėgau chemijos ar fizikos, todėl rinkausi naują tuo metu mokslą – statistiką Vilniaus universitete. Ir šiuo pasirinkimu esu patenkinta.

Studijas baigėte su pagyrimu. Penkiolika metų sėkmingai dirbote ir padarėte karjerą tuometinėje Statistikos valdyboje. Kas paskatino pasukti į didžiąją politiką?

Visuomet buvau aktyvus žmogus – tiek mokykloje, tiek Universitete. Tokia likau ir pradėjusi dirbti. Tiesa, gimus dukrai, o netrukus ir sūnui, aktyvumo šiek tiek sumažėjo. Bet juk vaikai greitai auga, todėl įsijungiau į profsąjungos Statistikos valdyboje kultūrinę veiklą. Ruošėme vakarones, naujametinius vaidinimus bendradarbių vaikams. Patys drabužius siuvome, patys sceną ruošėme, patys vaidinome. Buvo smagu.

Prasidėjo atgimimas ir pamačiau nemaloniąją jo pusę – tie, kurie per „kitų galvas“ stojo į Lietuvos komunistų partiją (LKP), ėmė strimgalviais iš jos bėgti, ypač paskelbus nepriklausomybę. Gal buvo ir baimės, bet daugiau, matyt, prisitaikėliškumo. Žinau daug padorių žmonių, kurie buvo komunistų partijoje, kurie darbais, o ne žodžiais mylėjo Lietuvą ir daug gero savo šaliai padarė. Dauguma jų nepabūgo „landsberginės“ politikos. Aš likau su jais, savarankiškoje LKP, vėliau Lietuvos demokratinėje darbo partijoje. Dalyvaudama susitikimuose, svarstymuose nesėdėjau kampuose. Manau, todėl mane pastebėjo ir 1992 m. pasiūlė kandidatuoti į Lietuvos Respublikos Seimą Šeškinės apygardoje. Gal kam dabar ir keista, bet tuomet nebuvo daug norinčiųjų eiti į Seimą. Laikas nebuvo lengvas. Bet aš sutikau, buvau išrinkta. Nors galėjau gyventi ramiau, juk ir Statistikos departamente darbas buvo įdomus, buvau padariusi šiokią tokią karjerą – tapus skyriaus viršininke.

Seime sėkmingai dirbote tris kadencijas. Kuriose srityse pavyko nuveikti daugiausia?

Po išrinkimo į Seimą 1992 metais, dar buvau renkama ir 1996, ir 2000 metais. Kiekviena kadencija savita, bet visose stengiausi sąžiningai dirbti. Visas tris kadencijas dirbau Ekonomikos komitete, šiek tiek teko jam vadovauti. Tiesa, niekada nebuvau „žvaigžde“ ar „Dviračio žinių“ heroje, nepatekau į skandalingas istorijas. Manau, tai buvo viena iš priežasčių, kuomet įvedus reitingavimo sistemą, sąrašuose po rinkimų ėmiau kristi žemyn, nes į viršų kyla labiau žinomos asmenybės.

> Prasidėjo atgimimas ir pamačiau nemaloniąją jo pusę – tie, kurie per „kitų galvas“ stojo į Lietuvos komunistų partiją (LKP), ėmė strimgalviais iš jos bėgti, ypač paskelbus nepriklausomybę.

Šiuo metu dirbate Seimo socialdemokratų frakcijoje, taip pat jau trejus metus rūpinatės vilniečių gerove Vilniaus miesto savivaldybės taryboje. Esate Gyvūnų globos ir apsaugos komisijos įkūrėja ir pirmininkė. Kaip kilo mintis suburti šią komisiją?

Esu dėkinga kolegoms, kurie padėjo man nenutolti nuo politikos. Ir nors mano balsas ne visada girdimas, aš nebalsuoju ir nesprendžiu, bet jaučiu Lietuvos politikos pulsą. Aktyviai dalyvauju partinėje veikloje. 2011 metais drauge su keturiais bičiuliais socialdemokratais buvau išrinkta Vilniaus miesto savivaldybės Tarybos nare. Ir nors mes ten tik penki, bet su mumis skaitomasi, nes turime savo nuostatas, kurių laikomės, dirbame konstruktyviai ir atsakingai.

Savivaldybėje darbuojuosi Kultūros, švietimo ir sporto komitete. Ypač man artimos kultūros problemos. Kita mano veiklos dalis – Gyvūnų globos ir apsaugos komisija bei darbas joje. Iki šios kadencijos tokios komisijos nebuvo. Matyt, trūko kritinės masės Tarybos narių, kuriuos tai domintų. Tenka spręsti begalę problemų. Manau, nemažas pasiekimas – santykių normalizavimas tarp Vilniaus savivaldybės įmonės „Grinda“ sanitarinės tarnybos ir gyvūnų globėjų. Daug kas pasikeitė nuo buvusios tvarkos, vyravusios prieš 6–7 metus. Pirmiausia, pasikeitė pati „Grinda“. Tai jau nėra tas buvęs „žudymo fabrikas“. Ir gyvūnų globėjai kitaip su jais bendrauja. Aišku, problemų, nesusipratimų yra, bet viskas keičiasi į gerą. Kita didelė problema – bešeimininkiai gyvūnai – tiek katės, tiek šunys. Nuo 2013 metų, įsigaliojus naujam Gyvūnų gerovės įstatymui (kurio kūrime taip pat dalyvavau), šią problemą spręsti tapo lengviau, nes įteisintas humaniškas kačių populiacijos mažinimas. Su šunimis sudėtingiau, nes jų negalima sterilizavus paleisti, jie – ne teritoriniai gyvūnai. Jiems reikia prieglaudų, laikinos ar pastovios globos. O bešeimininkėms katėms taikoma programa „Pagauk –sterilizuok – paleisk“. Ji naudojama visose civilizuotose šalyse ir jau pasitvirtino, ypač Šiaurės ar Vakarų Europos šalyse. Per visą tarybinį laikotarpį ir daugiau nei dešimt nepriklausomybės metų benamiai gyvūnai būdavo gaudomi, karantinuojami, žudomi. Tai nesumažino benamių gyvūnų skaičiaus. O kiek gyvybių buvo sunaikinta, kiek žiaurumo prieš silpnesnį pasklido... Pamažu gyvūnų gerovės aktyvistams drauge su politikais pavyko Vilniaus miesto vadovams įrodyti, kad būtina elgtis civilizuotai. Gaila, bet daugelyje Lietuvos savivaldybių tokio supratimo vis dar nėra. Šioms programoms Vilniaus savivaldybė neskiria nė lito, vienintelio prašome – netrukdyti. Yra žmonių, gaunančių leidimus šerti benames kates konkrečioje vietoje. Jų pareiga – jas prisipratinti ir tada, padedant globėjų organizacijoms, naudojant savo, aukotas ar fondų (tarp jų – ir Brigitte Bardot) lėšas, skiepyti ir sterilizuoti. Jaukiomis katytėms – ieškoti naujų namų, o tas, kurios įpratusios prie kiemo gyvenimo, pažymėjus grąžinti atgal. Taip nušaunami keli zuikiai – katės nesiveisia, t. y. jų nedaugėja, katinai nežymi teritorijos, nesipjauna, neserga, nenešioja ligų.. Katės net ir sočios yra medžiotojos, todėl jų kaimynystėje retai būna graužikų, konkreti teritorija saugoma nuo svetimų kačių. Ir bet kokiu atveju neteršia tiek, kiek žmogus. Juk žmogus sukūrė šią problemą – leisdamas veistis, išmesdamas savo gyvūną, todėl žmogus ir turi ją spręsti. Kai kurie verkia „krokodilo ašaromis“, kad sterilizuoti gyvūną yra žiauru. O nuodyti, spardyti, neleisti žiemą susilti – nežiauru? O ar nežiauru, kai nė pusmečio neturinti katytė atsiveda kačiukus, kurių ir prižiūrėti nemoka, po 4–5 mėnesių – dar ir dar, ir dar... Taip, katės savo vaikus, kaip taisyklė, labai žiūri ir dėl jų aukojasi, bet ar matėte, kas būna, kai jie paauga? Jie tampa tokiais pačiais konkurentais dėl maisto ir guolio. Jei jums nereikia kačiukų (ar šuniukų), patikėkite, jūsų katei (ar kalei) – taip pat. Gerbkime gyvūną, prižiūrėkime jį, gydykime, bet nesužmogintkime.

Kodėl tiek daug apie tai šneku? Nes yra daugybė mitų, kuriuos norisi išsklaidyti. Ir dar labai daug žiaurumo, ypač prieš silpnesnį. Mokykime vaikus neskriausti gyvūno, tada ir žmogų nuskriausti bus sudėtingiau. Ir gal tada nekils klausimo, kodėl remi gyvūnus, o ne senelių ar vaikų namus. Taip klausia dažniausiai tie, kurie patys nieko neremia, niekur nesavanoriauja. Manau, geriems darbams visados yra vietos. Tik norėkime juos daryti.

Esate ne tik aktyvi politikė, bet ir puiki (nors jau ir suaugusių vaikų) mama. Dėmesio bei rūpesčio nestokoja ir Jūsų augintiniai. Kaip pavyksta visur suspėti?

Ne visur ir spėju. Bet vaikai jau suaugę, savarankiški, geri. Augintiniai – taip pat geri. Mūsų namuose auga katinas ir dvi katukės, bei nuolat priglaudžiame globotinius. Jiems ieškome namų, gerų šeimininkų. Tai darome kartu su dukra. Ir ne vienam radome tuos tikruosius namus. Gal dvidešimčiai...

> Nuolat priglaudžiame globotinius. Jiems ieškome namų, gerų šeimininkų.

Kuo mėgstate save palepinti? Kaip ilsitės, kas padeda atgauti jėgas?

Mėgstu paskaityti fantastikos knygą ar kokį detektyvą, pažiūrėti gerą filmą ar laidą apie gyvūnijos pasaulį, kultūrą, istoriją. Su šeima mėgstame pakeliauti po Lietuvą. Ji graži, yra ką pažiūrėti bei kitiems parodyti. O katinėliai suteikia ramybės, saugumo, namų jaukumo jausmą. Savaitgaliais aplankome mano tėvus, susitinkame su sesers šeima. Visados turime apie ką pašnekėti. Kuo toliau, tuo geriau suprantu, koks svarbus žmogaus ryšys su žmogumi. Taip, ne visados tas ryšys paprastas, bet jis būtinas. Kadaise perskaičiau rašytojo Radjardo Kiplingo mintį, kurią dažnai prisimenu: „Žmonės – tai dygliakiaulių būrys, jiems šalta, jie glaudžiasi vienas prie kito ir bado vienas kitą spygliais.“ Taip, bet vis vien geriau glaustis, nei šalti vienam...

Dėkoju už pokalbį!

Kalbino Kornelija Petravičienė

Nuo liepos didės kultūros ir meno darbuotojų atlyginimai

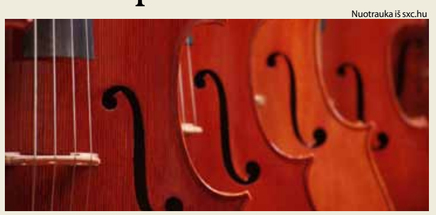

Nuotrauka iš sxc.hu

Ministrų kabinetas pritarė siūlymui didinti kultūros ir meno darbuotojų atlyginimus. Darbo užmokestis nuo šių metų liepos 1 d. kultūros ir meno srityje dirbantiems asmenims didės dviem bazinės mėnesinės algos dydžiais – 244 litais. Tam bus perskirstytos Kultūros ministerijos 2014 m. asignavimuose numatytos lėšos kultūros ir meno darbuotojų darbo užmokesčiui didinti – 25 mln. litų.

„Vyriausybė vykdo savo programoje numatytus įsipareigojimus kultūros ir meno darbuotojams. Suprantame, kad šių žmonių darbą ir pastangas turime tinkamai įvertinti, tad tiek, kiek šiuo metu leidžia ekonominė šalies padėtis, stengiamės didinti kultūros ir meno srityse dirbančių asmenų pajamas“, – sako Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius.

Šis sprendimas palies 12 tūkst. kultūros ir meno darbuotojų.

„Socialdemokrato“ informacija

Prezidentą Algirdą M. Brazauską prisimenant...

Birželio 26 d. minėsime 4-ąsias Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko mirties metines. Prisimindami šią iškilią asmenybę „Socialdemokrato“ skaitytojams siūlome jo bendražygės, LSDP frakcijos Seime seniūnės Irenos Šiaulienės atsiminimų fragmentus, išsakytus susitikimuose su bičiuliais visoje Lietuvoje šį pavasarį...

Gintaro Mačiulio nuotr. iš LR Seimo archyvo

Prezidentas A. M. Brazauskas renginyje, skirtame Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai

Romualdo Lanko nuotr.

Lietuvos tautinės vėliavos iškėlimas Trakų salos pilyje 1988 m. minint Vytauto Didžiojo mirties metines.

Olgos Posaškovos nuotr.

Ministras Pirmininkas A. M. Brazauskas ir Seimo narė Irena Šiaulienė 2003 m.

Politikas, mokėjęs laikyti pauzę

Teko betarpiškai bendrauti su Prezidentu Algirdu Brazausku. Jis buvo vientisa asmenybė. Jo oficialus bendravimas nesiskyrė nuo privataus. Teko Prezidentą matyti įvairiose – net ir įtemptose – situacijose. Jis gebėjo pakelti įtampą, mokėjo laikyti pauzę (valstybės vadovui tai svarbu), nepasimesdavo, buvo itin kantrus...

Pirmasis susitikimas...

Pirmą kartą A. Brazauską pamačiau viename aukštųjų mokyklų dėstytojų pasitarime 1979 metais. Pirmas įspūdis – vyriška eisena, paprastas, šiltas žmogus. Prieš 20 metų, politinio virsmo Lietuvoje laikais, buvome jauni, tarsi A. Brazausko vaikai. Bet jis niekada neleisdavo sau akcentuoti, kad „aš amžiumi esu vyresnis ir geriau suprantu“.

Komandos žmogus, pažinojęs ir mylėjęs žmones

A. Brazauskas, nepaisant einamų pareigų, gerbė žmones, todėl šie jį mylėjo. Jam nebuvo būdinga arogancija, savęs neiškeldavo aukščiau kitų, bendraudavo betarpiškai. Pagarbą žmogui ir šilumą išlaikydavo tiek oficialioje, tiek privačioje aplinkoje. A. Brazauskas buvo atviras ir tiesus žmogus. Gaila, jam nepelnytai teko iškęsti įvairiausių įtarinėjimų.

Kaip vadovas, jis mokėjo sukurti šiltą darbo atmosferą. Nežiūrėjo į žmones kaip į „šaškes“, kurias galima stumdyti: „nueik“, „padaryk“... Nekurdavo konfliktinių situacijų, įtampos – su juo buvo lengva dirbti, elgėsi kaip komandos žmogus. Svarbus A. Brazausko, kaip vadovo, bruožas tas, kad jis turėjo didelę gyvenimišką patirtį, nebuvo užaugęs „knygų spintoje“ – gerai pažinojo Lietuvą ir jos žmones.

Jis tikėjo žmonėmis, su kuriais bendravo, o mes tikėjome juo. Jei kur ir suklupsime, žinojome, kad mūsų jis neskubės apkaltinti ir nepaliks kapanotis, bet stengsis padėti. Politikai – žmonės vieniši (konkurencija!), todėl svarbus tarpusavio palaikymas ir pasitikėjimas. Valstybės reikalų išmanymas, patyrimas yra politikų vertybės. Gebėjimas priimti naują informaciją, ją vertinti ir keistis – taip pat. Toks buvo A. Brazauskas...

Atsakingas, ramus, stabilus ir tvirtas

Prezidentui atsakingumas, ramybė, stabilumas buvo vertybės. Sprendžiant reikalus su juo nebūdavo jokio blaškymosi. Greitai analizuodavo situaciją. Jei priimdavo sprendimą, galėjai būti ramus, kad taip ir bus – nuomonės nekeisdavo. Kai jis buvo Ministru Pirmininku, o aš – LSDP frakcijos Seime seniūnė, susiskambindavome, sutardavome. Būdavau rami, kad „mėtymosi“ nebus.

Brazauską mėgome dar ir todėl, kad jo elgesys visados atitiko situaciją, greitai ir tiksliai įvertindavo pasikeitusią padėtį. Galėjo ir Sartų lenktynėse dalyvauti, ir šieną pjauti, ir jachta plaukti. Ir tai nebuvo vaidyba, tai buvo natūralu. Jis jautė savo galimybių ribas. Tai keldavo simpatiją jam. Prezidentas nevaidino blaivininko, galėjo išgerti, bet niekada nemačiau, kad jis prarastų kontrolę ir saiką... Jis mylėjo gyvenimą ir mokėjo juo džiaugtis. Ir visa, kas žmogiška, jam nebuvo svetima.

Tikras džentelmenas

Teko lydėti Prezidentą vizito pas Romos popiežių Joną Paulių II ir į Italijos Respubliką metu 1994 metais. Delegacija buvo nedidelė. Prezidentui tai buvo atsakingas oficialus susitikimas. Bet jis rado momentą paklausti manęs: „Kaip jautiesi, Irena?“ Prezidentas visada pagal protokolą turi eiti pirmas pro duris. Jis varžėsi tai daryti man esant delegacijoje, vis norėjo mane pirma praleisti – tai liudija žmogaus vidinę kultūrą, nors prieštarauja protokolo normoms. Tokie momentai palieka neišdildomą įspūdį ir tampa valstybės vyro pavyzdžiu.

Kaip moteris pastebėsiu: niekada nemačiau Prezidento apšepusio (net ir laisvoje aplinkoje), visada buvo pasitempęs, nedemonstravo blogos nuotaikos, mokėjo moteriai pasakyti komplimentą. Atsimenu, rinkimų 2000-aisiais išvakarėse Klaipėdoje surengėme teorinę – praktinę konferenciją. Jai pasibaigus, ruošėmės keliauti į Girulius, tradicinę socialdemokratų vasaros sąskrydžio vietą. Vilkėjau man tinkančią avietinės spalvos suknelę. Priėjęs Prezidentas pagyrė: „Irena, Tu šiandien gražiai atrodai, šaunuolė!“ Malonu išgirsti tokius žodžius iš džentelmeno.

Paskutinis susitikimas...

Paskutinį kartą Prezidentą mačiau likus trims dienoms iki jo išėjimo Anapilin... Mes, keletas bičiulių, buvome pakviesti į jo namus, dalyvauti Rusijos Garbės ordino už gerus kaimynystės santykius su Rusija įteikime ... Supratome, kad tai paskutinis mūsų vizitas... Prezidentas beveik nebekalbėjo... Kristina Brazauskienė, rankose laikydama ordiną, sufleravo Prezidentui: „Skaži sposibo...“ („Pasakyk ačiū“). Atrodė, kad Prezidentas didelių pastangų dėka geriausiu atveju gali tik pakartoti pasiūlytus žodžius. Bet ir šį – paskutinį sykį – jis mus nustebino. Sukaupęs jėgas, nors ir sunkiai, ištarė kilnų ir orų padėkos žodį „Blagodariu“ („Dėkoju“) .

Žengdamas per Amžinybės slenkstį jis buvo Prezidentas.

Pabaiga kitame numeryje

Gintaro Mačiulio nuotr. iš LR Seimo archyvo

Prezidentas A. M. Brazauskas

> Prezidentui atsakingumas, ramybė, stabilumas buvo vertybės.

Nijolė Tallat-Kelpšaitė: „Dainos man reikalingos kaip gaivus pavasario oras, kaip tos alyvos“

Alyvos, žydinčios gegužės mėnesį, jau 75-erius metus džiugina Lietuvos estrados primadoną, Lietuvos socialdemokratų partijos Garbės narę Nijolę Tallat-Kelpšaitę.

Atšventėte garbingą 75-erių metų jubilicjų. Jūsų gimtadienis sutapo dar viena gražia ir svarbia šventė – minite 50-ies metų scenoje jubilicjų. Kokiomis emocijomis pasitikote šias šventes?

Neveltui sakoma, kad širdis visada išlieka jauna. Taip jaučiasi beveik visi vyresnio amžiaus žmonės, taip jaučiuosi ir aš. Vis dar gyvenu dviejų didelių jubiliejinių koncertų „Alyvos žydės“ nuotaikomis. Gegužės 27 dieną koncertavau Nacionaliniame Kauno dramos teatre, o gegužės 28 d. – Vilniaus kongresų rūmuose. Pati didelių vadybinių sugebėjimų neturiu, tad man pagalbos ranką mielai pasiūlė Antano Šabaniausko labdaros ir paramos fondo valdybos pirmininkas Romas Pletkauskas. Sunkiausi – finansiniai klausimai. Salių nuoma, aparatūra, reklama, bilietų platinimas... Visa tai brangiai kainuoja. Tad surengti didelį ir gerą koncertą nėra lengva.

Ruošdamasi koncertams labai jaudinuosi. Noriu ir pati gerai pasirodyti, o svarbiausia – kad žiūrovai liktų patenkinti. Atsakingai rinkausi atlikėjus, kurie pasirodys mano koncerte. Kviečiausi tuos žmones, kurių kūryba man patinka, su kuriais esu dirbusi ir gražiai bendravau per visą savo kūrybinį laikotarpį. Džiaugiuosi, kad šventėje dalyvaus ir dainuos Stasys Povilaitis, Eduardas Kaniava, Virgilijus Noreika, Vladimiras Prudnikovas, Birutė Dambrauskaitė, Aleksas Lemanas, Ona Valiukevičiūtė ir kiti dainininkai. O savo gimtadienio nesureiksminu. Man kur kas didesnė šventė – kūrybinis jubiliejus.

Jau daugiau kaip 20 metų Jūs esate socialdemokratų partijos gretose. Kaip susiklostė aplinkybės, kad estrados žvaigždė pasuko politikos keliu?

Į socialdemokratų partiją atvedė šviesaus atminimo mano vyras Antanas Ignatavičius. 2003–2005 metais jis buvo Lietuvos socialdemokratų partijos Kauno skyriaus pirmininko pavaduotojas. Dar tarybiniais laikais, kai kalėjo lageryje, jis jau buvo socialdemokratų būrelyje, gerai žinojo partijos istoriją. Būtent vyras man ir pasakė: „Nijole, man labiausiai patinka šios partijos programa, aš ir pats noriu dalyvauti politinėje veikloje, ir noriu, kad tu prisijungtum.“ Taip aš įsiliejau į socialdemokratų gretas. Mane supažindino su bičiuliais, abu domėjomės Stepono Kairio, kitų aktyvių socialdemokratų veikla. Antano jau beveik devyneri metai, kaip nebėra. Vyras buvo mano pagrindinis įkvepėjas, vadybininkas, koncertų organizatorius. Kai jis išėjo anapilin, man pasidarė labai sunku.

Stebite socialdemokratų veiklą. Kaip vertinate bičiulių pastangas pateisinti šūkį „Svarbiausia – žmogus!“?

Daug bendrauju, diskutuoju su įvairiais žmonėmis. Socialdemokratai nuoširdžiai stengiasi savo veikla ir darbais pateisinti šūkį „Svarbiausia – žmogus!“. Bet dar yra ir koalicijos partneriai, su kuriais reikia derinti nuomones, programas, o tai yra sunku. Nuo svarbiausių vertybių socialdemokratai nenusigręžia. Pensininkams šiandien pragyventi sunku. Geriau gyvena tie, kuriems padeda vaikai ar artimieji, gyvenantys užsienyje. Sunku iš pensijos apmokėti visas sąskaitas, maisto produktai brangūs. Nelengva. Bet aš į viską žiūriu optimistiškai. Galvoju, jei Lietuvai sekasi vis geriau, ekonominė padėtis gerėja, planuojama kompensuoti pensijas, kurias nurėžė dešinieji, tai jei ir ne mano karta, tai jaunesni tikrai sulauks geresnių laikų. Lietuva atsigaus, sutvirtės, ims grįžti į užsienį geresnio gyvenimo ieškoti išvažiavę lietuviai. Viskas susitvarkys, reikia tik laiko.

Valdo Šereikos nuotr.

Nijolė Tallat-Kelpšaitė

Kuo šiandien užsiimate? Kaip atrodo Jūsų kasdienybė?

Gyvenu kaip ir kiekvienas žmogus. Skaitau spaudą, naujienų ieškau internete, domiuosi įvykiais Ukrainoje, pasaulyje, bendrauju su bičiuliais. Džiaugiuosi, kad dar vis kviečia padainuoti. Mielai dalyvauju įvairiose šventėse ir renginiuose. Neseniai buvau pakviesta dainuoti legendinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno jubiliejuje. Ten dainavau savo garsiąją Rimanto Giedraičio ir Alekso Dabulskio dainą „Lituanica“ skrenda“.

Kokios svajonės ar neįgyvendinti sumanymai dar prieš akis?

Prieš kelerius metus parašiau ir išleidau knygą „Jį pripažino laikas“ apie vieną iš Lietuvos estrados pradininkų Antaną Šabaniauską, karaliavusį nepriklausomos Lietuvos mažosiose scenose. Tą darbą tęsiu ir dabar – renku medžiagą apie praėjusių laikų lengvąją muziką. Tai nėra lengva, nes aprašymų, recenzijų mažai išlikę, o gyvų to meto žmonių jau nebėra. Apie džiazą, klasikinę muziką yra surinkta daug informacijos, o apie estradinę muziką beveik nieko neturime. Ypač dabar informacija pateikiama paviršutiniškai. Pasigendu koncertų, atlikėjų dainų analizės. Kol esu sveika, kol dar galiu džiaugtis talentais scenoje, o šiandien dainuojantys estrados atlikėjai dar gyvi, noriu kuo daugiau ir kuo plačiau apie juos parašyti. Tai vienas iš mano sumanymų.

Esu laiminga ne tik mama, bet ir močiutė. Turiu mielą, gražią anūkę, kuri suteikia daug džiaugsmo. Tad norisi kuo daugiau laiko praleisti su šeima. Ir dar vienas mano didelis noras – kuo daugiau dainuoti. Nes dainos man reikalingos kaip gaivus pavasario oras, kaip tos alyvos.

Dėkoju už pokalbį!

Kalbino Kornelija Petravičienė

Kooperatyvai: istorija ir dabartis

Romas ŠILERIS
LSDP narys

Padiskutavus su Vakaruose pabuvojusiais tautiečiais apie Lietuvos ekonomiką, dažnai kyla klausimas, kodėl Lietuvoje kooperatyvai nėra tokie svarbūs kaip Vakarų kraštuose. Pavyzdžiui, Vokietijoje trečdalis bankų yra kooperatiniai, maistą perkamės kooperatinėse REWE, EDIKA ar „Tegut“ parduotuvėse, ūkininkai savo produktams realizuoti turi savo kooperatines pienines ir t. t.

Pastaruoju metu miesteliuose kuriasi kooperatyvai, kurie gamina saulės, vėjo, bio energiją savo reikmėms ir pardavimui. Panaši padėtis yra Skandinavijoje, Anglijoje, Šveicarijoje ir net JAV, Kanadoje, Australijoje

Ten kai kur ir patys lietuviai nuo seno turi savų kooperatinių bankelių.

Apie prieškario Lietuvos kooperatyvus gana daug žinių pateikiama 1972 m. Londono lietuvių „Nidos“ leidyklos išleistoje knygoje „Žemės ūkio gamybinė kooperacija nepriklausomoje Lietuvoje 1920–1940“. Pagrindinis autorius – „Pienocentro“ kooperatyvo pirmininkas ir direktorius Jonas Glemža. Kadangi jam tada buvo beveik 100 metų (mirė būdamas 101 metų), draugai socialdemokratai ir kiti prašė, kad jis, kaip to laiko amžininkas, užrašytų atsiminimus. Šioje knygoje jis tai ir padarė, įtraukdamas ir kitus Lietuvos kooperatyvinio judėjimo liudininkus.

Tuometinė Lietuvos vyriausybė ir gyventojai, 1919 m. sausio 31 d. priėmus kooperatyvų įstatymą, kuris vėliau buvo šiek tiek papildytas ir galiojo visą nepriklausomybės laikotarpį, dėjo daug vilčių į kooperatyvus – kooperatinė idėja buvo demokratiška, pabrėžiant jos narių lygybę, laisvą dalyvavimą bendrovėje, ribotą atlyginimą už įneštą kapitalą, bendrovės pelno paskirstymą pagal dalyvavimą kooperatyvo apyvartoje. Tai atitiko demokratinės krašto santvarkos principus ir gyventojų interesus.

1926 m. 211 kooperatinių pieninių susijungė į „Pienocentro“ kooperatyvą, kuris rūpinosi pieno ir jo produktų eksportu, kokybės gerinimu ir pan. „Rūtos“ sviestas turėjo gerą vardą Anglijoje, Vokietijoje, Palestinoje, Šiaurės Afrikoje. Maisto bendrovė ir kiti kooperatyvai Lietuvai sunkiu tuometiniu pokriziniu laikotarpiu ir esant fašistinės Vokietijos boikotui veikė gana pelningai, atrasdavo naujų kooperatinės ekonominės veiklos sričių, pavyzdžiui, buvo įkurta kompanija „Lietuvos Baltijos Lloydas“ su 5 nuosavais laivais. 1938 m. Lietuvoje veikė 4 kooperatyvų sąjungos ir 325 kooperatyvai.

Sovietams okupavus Lietuvą, demokratiškumas kooperatyvų veikloje netiko ir jie visi buvo nacionalizuoti. Kooperatyvų turtas, pajai buvo nusavinti ir tik vieninteliams „Raidės“ spaustuvės kooperatyvo nariams, Maskvai įsikišus, pajai buvo grąžinti. Sovietmečiu neva veikė kooperatyvai, bet jų nariai savo reikalų nesprendė, „iš viršaus“ gaudavo kažin kokių nuo gyvenimo nutolusių kompartijos valdininkų iš Maskvos įsakymus per „Tiesą“ – kada sėti, kada ravėti. Vyresnio amžiaus žmonės tai dar prisimena.

Iš Biržų krašto „Sėlos“ muziejaus fondų

Kooperatyvas. Dubliškių k. Biržų aps. Apie 1926 m.

Kodėl dabar Lietuvoje nėra populiarūs kooperatyvai? Visų pirma, sovietmečiu sugadintas geras jų vardas. Be to, nežavi ir dabartinis Lietuvos Kooperatyvų įstatymas, pasirašytas Algirdo Brazausko, vėliau pakoreguotas kai kuriais neesminiais pakeitimais. Jame, kaip ir sovietiniame, visokie valdininkai, lyg jie būtų protingesni, „iš viršaus“ riboja ir nustatinėja kooperatyvų veiklą, o ne palieka pajininkams, tikriems kooperatyvo nariams, patiems demokratiškai spręsti savus reikalaus. Reikėtų pergalvoti valstybės politiką kooperatyvų atžvilgiu – jų veikla būtų naudinga tiek valstybei, tiek Lietuvos visuomenei, nes kooperatyvų pelnas pagal įstatus lieka krašte.

Stanislovas Giedraitis: „Pietryčių Lietuvos problemų pamiršti negalima“ *Interviu*

Alfonsas KAIRYS,
Ridas VISKAUSKAS

Mieli „Socialdemokrato“ skaitytojai, tęsiame pažintį su mūsų bičiuliais, gyvenančiais įvairiuose Lietuvos regionuose. Šiame numeryje kalbiname LSDP Vilniaus r. skyriaus pirmininką Stanislovą Giedraitį.

Kiek metų esate LSDP narys? Kaip klostėsi Jūsų, kaip politiko, biografija?

LSDP narys esu nuo 2006 metų.

1971 m. baigiau Lietuvos veterinarijos akademiją, įgijau mokslinio zootechniko specialybę. Būtinąją karinę tarnybą atlikau Baltijos kariniame jūrų laivyne. Aštuonerius metus dirbau Alytaus rajono „Dainavos“ kolūkio pirmininku. Tuomet buvau vienas jauniausių Lietuvos pirmininkų ir entuziazmo nestokojau: pastatėme gyvenvietę, kultūros namus, vaikų darželį, įrengėme kino centrą, turėjome savo regioninę televiziją...

Buvau renkamas Alytaus ir Mažeikių rajonų tarybų deputatu.1977 m. dirbau Alytaus rajono liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto pirmininku. Tęsiau mokslus ir 1981 m. baigiau Leningrado (dabar – Sankt Peterburgas, Rusijos Federacija) aukštąją partinę mokyklą. 1982–1988 m. dirbau Lietuvos KP Mažeikių rajono komiteto pirmuoju sekretoriumi, o 1985 m. buvau išrinktas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu, 1988 m. – Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto sekretoriumi. 1990 m. dirbau Žemės ūkio asociacijoje. 2004–2008 m. – VšĮ „Europos geografinis centras“ direktorius ir Lietuvos socialdemokratų partijos tarybos narys.

Lietuvos Respublikos Seimo narys nuo 2008 11 17 iki 2012 11 16. Išrinktas Mažeikių (Nr. 38) apygardoje.

Stanislovas Giedraitis, Algis Kavaliauskas ir Petras Sučyla

Kokios skyriaus, kuriam vadovaujate, realijos?

Realijos sudėtingos, nes valstybės mastu nesprendžiama Pietryčių Lietuvos plėtojimo programa. Manau, kad valstybės neveiklumas gali turėti skaudžių pasekmių.

Gegužės 1-osios eisenoje

Kiek yra narių Jūsų skyriuje? Koks vyrų ir moterų santykis? Ar nestokojate žmonių, turinčių aukštąjį išsilavinimą? Ar esama jaunimo?

Skyriuje yra 206 nariai: 109 vyrai (52 proc.) ir 97 moterys (42 proc.). Daug mūsų bičiulių turi aukštąjį išsilavinimą. Kai kurie jo dar siekia. Jaunų žmonių turime, bet norėtųsi, kad jų būtų daugiau.

Kaip organizuojate skyriaus veiklą? Gal vykdote kokius nors tradicinius projektus, akcijas? Ar lengva rasti ryšį su savo Vilniaus rajono bendruomene? Kokios komunikacijos tarp partijos narių formos jūsų krašte populiariausios?

Veikia taryba, kuri palaiko nuolatinius ryšius su bičiuliais ir jų pažįstamais ne socialdemokratų partijos nariais. Telefoniniu ryšiu bendrauti brangoka, o ir mobiliuosius telefonus atokiuose kaimuose dar ne visi įsigiję. Turime internetinę svetainę www.lsdpvilniausrajonas.lt, kurią noriai lanko mūsų bendraminčiai – ir ne tik jie...

Kokios didžiausios socialinės-ekonominės problemos Vilniaus rajone? Kaip sekasi jas spręsti?

Didžiausia socialinė-ekonominė problema – nedarbas, apleistas žemės ūkis. Daugelis rajono gyventojų yra bedarbiai: galimybių padėti įsidarbinti neturime.

Ko paklaustumėte savo kolegos ir palinkėtumėte jam, dirbančiam kitame Lietuvos pakraštyje?

Paklausčiau: kaip Jūs patraukiate daugiau žmonių į savo gretas, kaip sekasi padėti tiems, kurie ieško darbo ir jo neranda? O palinkėčiau stiprinti socialdemokratų skyrius ir gausinti partijos gretas.

„Gairių“ žurnalo dvidešimtmetis. Keletas minčių apie kairiąją žiniasklaidą

›Atkelta iš 8 p.

Būdami kelyje, kur daug bendraminčių, bet šalia kurio nemažai ir tokių, kurie pripažįsta tik vienos ideologijos tiesą, manydami, kad kiti negali turėti savo nuomonės. Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto dėstytojas Mantas Martišius net teigia, kad „visa Lietuvos žiniasklaida atstovauja dešiniosioms politinėms ir ekonominėms idėjoms ir labai retai keliamos kairiosios politinės ir ekonominės idėjos“. Tad tuo atsakingesnė misija tenka kairiosios minties spaudai, taigi ir „Gairėms“, vieninteliam socialdemokratinės krypties žurnalui, – kalbėti apie tai, kas svarbiausia: socialinį teisingumą, solidarumą, būti silpnesniųjų pusėje. Apskritai gairės yra reikšmingos žmogaus gyvenime, ypač ieškant alternatyvos neoliberaliajai ideologijai.

Žurnalas nėra partinis leidinys. Jis net galėtų būti tapatinamas ir su tais, kurie yra antikapitalistai, nes kaip ne kartą yra sakęs dabartinis Europos Parlamento pirmininkas Martinas Šulcas, bemaž 12 metų vadovavęs Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso grupei, „Europos socialistų tikslas yra demokratinis socializmas. Socialdemokratinis judėjimas iš esmės yra antikapitalistinis judėjimas.“ Nežinau, ar visi Lietuvos socialdemokratai galėtų taip drąsiai pasakyti, nors save laiko atvirais dešiniųjų kritikais ir oponentais. Dažnai įvairiuose pokalbiuose, kabinetų diskusijose bandoma išsiaiškinti, kas yra kairieji. Tie, kas jais dedasi, ne visada turi įtikinamų argumentų ar drąsos savo nuostatoms deklaruoti. Tie, kas laiko save „nepersivertėliais“, dažniausiai kalba apie tarybinį socializmą, iš įpratimo net žiūri Rytų pusėn, ten vis dar vildamiesi pamatyti kažką panašaus. O dešinieji vis dar mojuoja korta su Kremliaus atvaizdu. Kažkodėl nežiūrima į kitą pusę – Vakarų Europą. Ir ne tik dėl kairumo, kurio tenykštės esmės lyg ir nesuprantame, nes mažai apie tai žinome. Atidesnis analitinis žvilgsnis padėtų, pirmiausia kairės ir dešinės politikams, geriau pajusti, anot „Lietuvos rytų“, Vakaruose pučiančius vėjus ir peržiūrėti savo nuostatas, palyginti, kas dedasi už mūsų valstybės sienų, pasaulyje. Būtent tokia europinės kairės kryptimi stengiasi žiūrėti ir „Gairės“, jau dešimt metų turėdamos specialių skyrių apie Lietuvos socialdemokratų, išrinktų į Europos Parlamentą, veiklą, suteikusios tribūną DEMOS kritinės minties institutui ir Naujosios kairės95 nariams.

Be abejo, yra spalvingesnių ir įtakingesnių nei „Gairės“ žurnalų. Be abejo, yra įvairių skaitytojų interesų, jų teisė pasirinkti. Gal televizinių „kakadų“ kaskadų ar kokių nors „Žmonių“ išpaikinti (ar pratinami daugiau vizualiai suvokti pasaulį, kas mus artina prie gyvūnų) žmonės sunkiau lukštena mąslesnius, analitinius tekstus, kurie iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti nejdomūs. Tokių pasitaiko ir mūsų žurnale. Bet jų esmė, „Gairių“ atveju, – pasaulėžiūros dalykai, nors šiais laikais ideologijos nelabai madingos – turėtų rūpėti pirmiausia politikams kaip savo įsitikinimų pasitikrinimo, savišvietos dalykas.

Būtent idėjinių debatų pasigesčiau mūsų kairiojoje spaudoje. „Gairių“ tekstais stengiamės provokuoti tokią diskusiją, tačiau retokai sulaukiame atgarsio, bičiulių nuomonių. Manau, kad „Gairės“, nors ir nebūdamos partiniu leidiniu, papildo „Socialdemokratą“ – analitiniais, istorinio ir diskusinio pobūdžio straipsniais.

Lietuvoje žiniasklaida pagal politines nuostatas nėra aiškiai susiskirsčiusi į dešiniąją, kairiąją, liberalią ar konservatyvią, ji atspindi ideologinę sumaištį, vyraujančią tarp politinių mūsų partijų. Tuo tarpu Vakaruose – ir Europoje, ir už Atlanto – jau daug metų esama žiniasklaidos, susiskirsčiusios ir pagal politines pasaulėžiūras. Tad šiuo požiūriu „Gairės“ , manau, vertos dėmesio ir pagalbos. Žurnalas turi menkus finansinius ir žmogiškuosius resursus, laikosi vos kelių žmonių pastangomis, tad labai vertiname bičiulių paramą, savanorių autorių bendradarbiavimą.

Kelmei – 530

Paskutinį gegužės savaitgalį Kelmėje paminėtos miesto įkūrimo 530–osios metinės. Kelmės įkūrimo data laikoma 1484 m., kada buvo pastatyta pirmoji bažnyčia. Nuo XV a. minimas Kelmės dvaras. Kelmė – vieta, kur pirmiausiai Lietuvoje buvo iškelta 1831 m. sukilimo vėliava.

Kelmės dvare vyko mero socialdemokrato Vaclovo Andrulio šventinis priėmimas. Meras pasveikino svečius: Austrijos delegaciją, vadovaujamą Gurk seniūno Siegfriedo Kamplo, Vokietijos delegaciją, vadovaujamą Lietuvos garbės konsulo Vokietijoje prof. Wolfgango fon Stetteno, Lietuvos vaikų rėmimo draugijos atstovą, vokiečių kalbos šventės rėmėją Wolfgangą Gärthe su žmona. Pristatė svečius iš Vengrijos Hodmezévašarhėjaus miesto – delegaciją, vadovaujamą mero Istvano Almasi, iš Lenkijos Bilgorajaus miesto – delegaciją, vadovaujamą Bilgorajaus miesto burmistro pavaduotojo Michalo Dec ir Miastko delegaciją, vadovaujamą burmistro Romo Ramiono ir Latvijos delegaciją iš Suntažės, vadovaujamą kultūros namų direktorės Dzidros Sproges. Seimo narė A. Monkauskaitė įteikė Ministro Pirmininko A. Butkevičiaus padėkos raštus Kelmės meno mokyklai ir kultūros centrui už liaudies kultūros puoselėjimą. Šventę vainikavo ugnies misterija.

Poezijos šventė Biržų pilyje

Biržų pilyje vyko Kristijono Donelaičio metams skirta Poezijos šventė, kurioje dalyvavo Pasvalio, Kupiškio, Rokiškio ir „Svajoklių“ klubo literatai, svečiu buvo ir Seimo narys Aleksandras Zeltinis. Eiles skaitė ir Biržų skyriaus bičiulė Lina Kiškienė, šiemet išleidusi savo pirmąją knygą „Vilko vienatvė karolių neveria“. Aleksandras Zeltinis džiaugėsi, kad tiek daug yra rašančių ir menišką žodį mylinčių žmonių. Jis dėkojo visiems, nepamirštantiems Kristijono Donelaičio, pavasario pašauktiems sudėti bendrą lietuviško žodžio giesmę, padedantiems ir jaunimui atskleisti savo talentą.

Biržų pilies prieigose Aleksandras Zeltinis bendravo ir su pučiamųjų instrumentų orkestrų festivalio „Aukštaitijos dūdų fiesta Biržai 2014“ dalyviais. Šis renginys Biržų mieste vyko trečią kartą. Tokios fiestos kasmet paeiliui vyksta Biržuose, Pasvalyje ir Rokiškyje.

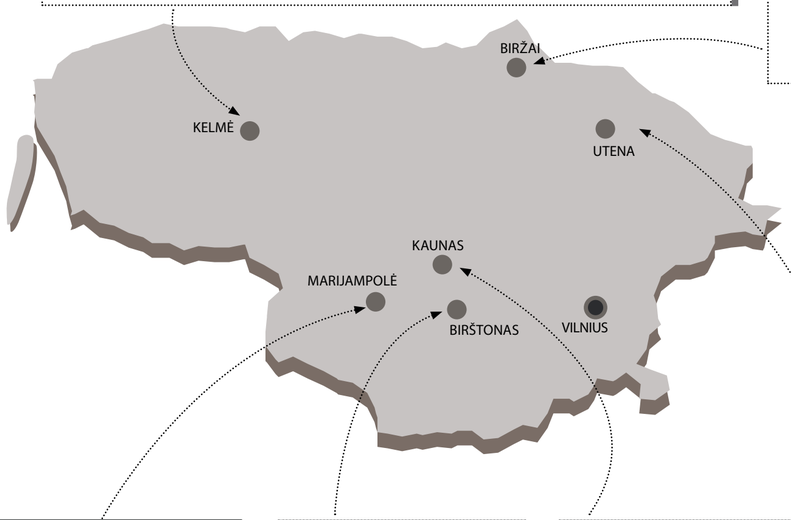

Milda Petrauskienė: „Džiaugiuosi, kad pastatas atiteko Utenos vaikams...“

Utenos muzikos mokykla švenčia 50-ies metų jubiliejų. 1998 m. mokyklos direktoriumi tapo Arūnas Katinas, vadovaujantis iki šiol. Mokykloje yra rengiamas respublikinis autorinės dainos festivalis „Ave, Vita!“, pilietinės dainos festivalis-konkursas „Volunge šauk ąžuole“, tarptautinis jaunųjų atlikėjų konkursas „Mažieji talentai“, fortepijoninių ansamblių konkursas „Muzikinės akimirkos“. Kovo 11-oji yra minima, rengiant muzikuojančių šeimų festivalį „Vienu ritmu“. Kasmet uteniškiai yra pakviečiami į mokyklos festivalį „Kamertonas“, Pasaulinės muzikos dienos, Advento, Kalėdų koncertus.

Muzikos mokykloje mokosi 260 mokinių, dirba 22 mokytojai. 2001 m. įsteigtas saviraiškos skyrius, į kurį priimami visi liaudies instrumentais muzikuoti norintys vaikai, ikimokyklinukai susipažįsta su muzika ankstyvojo muzikinio ugdymo grupėje.

Prie Utenos muzikos mokyklos gyvavimo daug prisidėjo LR Seimo narė Milda Petrauskienė: „Kai prieš 29 metus atvažiavau į Uteną, muzikos mokykla buvo įsikūrusi dviaukščiame mažyčiame pastate J. Basanavičiaus gatvėje. Atėjus 1991 metams tuometinė Lietuvos demokratinė darbo partija (LDDP) paveldėjo pastatą Maironio gatvėje, pastatytą partijos narių mokesčių lėšomis. Buvo aišku, kad pastato neišlaikysime. 1991 m. rugpjūčio 29 d., būdama Lietuvos demokratinės darbo partijos Utenos rajono tarybos pirmininke, sukviečiau LDDP narių susirinkimą, kuriame buvo priimtas nutarimas atiduoti minėto pastato Maironio gatvėje pirmą ir antrą aukštus Utenos muzikos mokyklai. Deja, laikas palietė muzikos mokyklą: ją reikia apšiltinti. Utenos rajono savivaldybės meras Alvydas Katinas man davė „namų darbų“: rasti lėšų mokyklos apšiltinimui. Pasisekė, „namų darbus“ atlikau: mokyklos apšiltinimui skirta 800 tūkst. Lt. Reikia tikėtis, kad remonto darbai prasidės jau netrukus, o kitais mokslo metais visi mokyklos mokiniai ir mokytojai dirbs bei mokysis jau šiltose, jaukiose klasėse ir kabinetuose.

Albinas Mitrulevičius apdovanotas Švento Jurgio, Marijampolės globėjo, ordinu

Gegužės 31 d. Marijampolėje vykusios šventės „Miesto dienos 2014“ proga iškilmingame Marijampolės savivaldybės tarybos posėdyje Švento Jurgio, Marijampolės globėjo, ordinas buvo įteiktas Lietuvos Respublikos Seimo nariui Albinui Mitrulevičiui už itin svarią paramą Marijampolės Trečiojo amžiaus universitetui.

„Esu dėkingas Marijampolės Trečiojo amžiaus universiteto bendruomenei ir Marijampolės savivaldybės apdovanojimų komisijai už tokį svarų įvertinimą. Tai įpareigoja ir toliau tęsti prasmingus darbus vardan miesto ir marijampoliečių gerovės“, – kalbėjo Seimo narys Albinas Mitrulevičius.

LSDJS Birštono skyriaus ataskaitinis susirinkimas

Birželio 2 d. vyko ataskaitinis LSDJS Birštono skyriaus susirinkimas. Susirinkime ataskaitą pateikė skyriaus pirmininkė Dovilė Adamonytė, ji visiems priminė, ką LSDJS jaunimas nuveikė per praeitus metus, pasidžiaugė jų aktyvumu. Kontrolės atstovė Lina Kamarauskienė darbą įvertino teigiamai ir liko patenkinta komandos veikla.

LSDJS Birštono skyriaus pirmininke buvo perrinkta Dovilė Adamonytė, pasidžiaugta jos dideliu indėliu į skyriaus veiklą. Buvę valdybos nariai į naująją valdybą pasiūlė išrinkti jaunimo atstovus: už žmogiškųjų išteklių pritraukimą ir jų panaudojimą atsakingas Mantas Andriukevičius, už projektinę veiklą – Simona Diškevičiūtė, už skyriaus veiklų viešinimą – Gabrielė Kamarauskaitė. Už skyriaus kontrolę atsakinga tapo Laura Adamonė.

Į Kauno savivaldos rinkimus socialdemokratus ves Orinta Leiputė

Birželio 5 d. Lietuvos socialdemokratų partijos Kauno m. skyriaus taryba aptarė Prezidento ir Europos Parlamento rinkimų rezultatus, patvirtino partijos kandidatų į Kauno miesto savivaldybės tarybos narius iškėlimo tvarką.

Rinkimų sąrašo lydere į Kauno miesto savivaldybės tarybą LSDP Kauno miesto taryba pasiūlė skyriaus pirmininkę, Lietuvos Respublikos Seimo narę Orintą Leiputę.

Stanislovas Giedraitis: „Pietryčių Lietuvos problemų pamiršti negalima“

Interviu

Alfonsas KAIRYS,
Ridas VISKAUSKAS

Mieli „Socialdemokrato“ skaitytojai, tęsiame pažintį su mūsų bičiuliais, gyvenančiais įvairiuose Lietuvos regionuose. Šiame numeryje kalbiname LSDP Vilniaus r. skyriaus pirmininką Stanislovą Giedraitį.

Kiek metų esate LSDP narys? Kaip klostėsi Jūsų, kaip politiko, biografija?

LSDP narys esu nuo 2006 metų.

1971 m. baigiau Lietuvos veterinarijos akademiją, įgijau mokslinio zootechniko specialybę. Būtinąją karinę tarnybą atlikau Baltijos kariniame jūrų laivyne. Aštuonerius metus dirbau Alytaus rajono „Dainavos“ kolūkio pirmininku. Tuomet buvau vienas jauniausių Lietuvos pirmininkų ir entuziazmo nestokojau: pastatėme gyvenvietę, kultūros namus, vaikų darželį, įrengėme kino centrą, turėjome savo regioninę televiziją...

Buvau renkamas Alytaus ir Mažeikių rajonų tarybų deputatu.1977 m. dirbau Alytaus rajono liaudies deputatų tarybos Vykdomojo komiteto pirmininku. Tęsiau mokslus ir 1981 m. baigiau Leningrado (dabar – Sankt Peterburgas, Rusijos Federacija) aukštąją partinę mokyklą. 1982–1988 m. dirbau Lietuvos KP Mažeikių rajono komiteto pirmuoju sekretoriumi, o 1985 m. buvau išrinktas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu, 1988 m. – Lietuvos komunistų partijos Centro komiteto sekretoriumi. 1990 m. dirbau Žemės ūkio asociacijoje. 2004–2008 m. – VšĮ „Europos geografinis centras“ direktorius ir Lietuvos socialdemokratų partijos tarybos narys.

Lietuvos Respublikos Seimo narys nuo 2008 11 17 iki 2012 11 16. Išrinktas Mažeikių (Nr. 38) apygardoje.

Kokios skyriaus, kuriam vadovaujate, realijos?

Realijos sudėtingos, nes valstybės mastu nesprendžiama Pietryčių Lietuvos plėtojimo programa. Manau, kad valstybės neveiklumas gali turėti skaudžių pasekmių.

Stanislovas Giedraitis, Algis Kavaliauskas ir Petras Sučyla

Gegužės 1-osios eisenoje

Kiek yra narių Jūsų skyriuje? Koks vyrų ir moterų santykis? Ar nestokojate žmonių, turinčių aukštąjį išsilavinimą? Ar esama jaunimo?

Skyriuje yra 206 nariai: 109 vyrai (52 proc.) ir 97 moterys (42 proc.). Daug mūsų bičiulių turi aukštąjį išsilavinimą. Kai kurie jo dar siekia. Jaunų žmonių turime, bet norėtųsi, kad jų būtų daugiau.

Kaip organizuojate skyriaus veiklą? Gal vykdote kokius nors tradicinius projektus, akcijas? Ar lengva rasti ryšį su savo Vilniaus rajono bendruomene? Kokios komunikacijos tarp partijos narių formos jūsų krašte populiariausios?

Veikia taryba, kuri palaiko nuolatinius ryšius su bičiuliais ir į pažįstamais ne socialdemokratų partijos nariais. Telefoniniu ryšiu bendrauti brangoka, o ir mobiliuosius telefonus atokiuose kaimuose dar ne visi įsigiję. Turime internetinę svetainę www.lsdpvilniausrajonas.lt, kurią noriai lanko mūsų bendraminčiai – ir ne tik jie...

Kokios didžiausios socialinės-ekonominės problemos Vilniaus rajone? Kaip sekasi jas spręsti?

Didžiausia socialinė-ekonominė problema – nedarbas, apleistas žemės ūkis. Daugelis rajono gyventojų yra bedarbiai: galimybių padėti įsidarbinti neturime.

Ko paklaustumėte savo kolegos ir palinkėtumėte jam, dirbančiam kitame Lietuvos pakraštyje?

Paklausčiau: kaip Jūs patraukiate daugiau žmonių į savo gretas, kaip sekasi padėti tiems, kurie ieško darbo ir jo neranda? O palinkėčiau stiprinti socialdemokratų skyrius ir gausinti partijos gretas.

„Gairių“ žurnalo dvidešimtmetis. Keletas minčių apie kairiąją žiniasklaidą

›Atkelta iš 8 p.

Būdami kelyje, kur daug bendraminčių, bet šalia kurio nemažai ir tokių, kurie pripažįsta tik vienos ideologijos tiesą, manydami, kad kiti negali turėti savo nuomonės. Vilniaus universiteto Žurnalistikos instituto dėstytojas Mantas Martišius net teigia, kad „visa Lietuvos žiniasklaida atstovauja dešiniosioms politinėms ir ekonominėms idėjoms ir labai retai keliamos kairiosios politinės ir ekonominės idėjos“. Tad tuo atsakingesnė misija tenka kairiosios minties spaudai, taigi ir „Gairėms“, vienintelėm socialdemokratinės krypties žurnalui, – kalbėti apie tai, kas svarbiausia: socialinį teisingumą, solidarumą, būti silpnesniųjų pusėje. Apskritai gairės yra reikšmingos žmogaus gyvenime, ypač ieškant alternatyvos neoliberaliajai ideologijai.

Žurnalas nėra partinis leidinys. Jis net galėtų būti tapatinamas ir su tais, kurie yra antikapitalistai, nes kaip ne kartą yra sakęs dabartinis Europos Parlamento pirmininkas Martinas Šulcas, bemaž 12 metų vadovavęs Europos Parlamento socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso grupei, „Europos socialistų tikslas yra demokratinis socializmas. Socialdemokratinis judėjimas iš esmės yra antikapitalistinis judėjimas.“ Nežinau, ar visi Lietuvos socialdemokratai galėtų taip drąsiai pasakyti, nors save laiko atvirais dešiniųjų kritikais ir oponentais. Dažnai įvairiuose pokalbiuose, kabinetų diskusijose bandoma išsiaiškinti, kas yra kairieji. Tie, kas jais dedasi, ne visada turi įtikinamų argumentų ar drąsos savo nuostatoms deklaruoti. Tie, kas laiko save „nepersivertėliais“, dažniausiai kalba apie tarybinį socializmą, iš įpratimo net žiūri Rytų pusėn, ten vis dar vildamiesi pamatyti kažką panašaus. O dešinieji vis dar mojuoja korta su Kremliaus atvaizdu. Kažkodėl nežiūrima į kitą pusę – Vakarų Europą. Ir ne tik dėl kairumo, kurio tenykštės esmės lyg ir nesuprantame, nes mažai apie tai žinome. Atidesnis analitinis žvilgsnis padėtų, pirmiausia kairės ir dešinės politikams, geriau pajusti, anot „Lietuvos rytto“, Vakaruose pučiančius vėjus ir peržiūrėti savo nuostatas, palyginti, kas dedasi už mūsų valstybės sienų, pasaulyje. Būtent tokia europinės kairės kryptimi stengiasi žiūrėti ir „Gairės“, jau dešimt metų turėdamos specialių skyrių apie Lietuvos socialdemokratų, išrinktų į Europos Parlamentą, veiklą, suteikusios tribūną DEMOS kritinės minties institutui ir Naujosios kairės95 nariams.

Be abejo, yra spalvingesnių ir įtakingesnių nei „Gairės“ žurnalų. Be abejo, yra įvairių skaitytojų interesų, jų teisė pasirinkti. Gal televizinių „kakadų“ kaskadų ar kokių nors „Žmonių“ išpaikinti (ar pratinami daugiau vizualiai suvokti pasaulį, kas mus artina prie gyvūnų) žmonės sunkiau lukštena mąslesnius, analitinius tekstus, kurie iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti nejdomūs. Tokių pasitaiko ir mūsų žurnale. Bet jų esmė, „Gairių“ atveju, – pasaulėžiūros dalykai, nors šiais laikais ideologijos nelabai madingos – turėtų rūpėti pirmiausia politikams kaip savo įsitikinimų pasitikrinimo, savišvietos dalykas.

Būtent idėjinių debatų pasiesčiau mūsų kairiojoje spaudoje. „Gairių“ tekstais stengiamės provokuoti tokią diskusiją, tačiau retokai sulaukiame atgarsio, bičiulių nuomonių. Manau, kad „Gairės“, nors ir nebūdamos partiniu leidiniu, papildo „Socialdemokratą“ – analitiniais, istorinio ir diskusinio pobūdžio straipsniais.

Lietuvoje žiniasklaida pagal politines nuostatas nėra aiškiai susiskirsčiusi į dešiniąją, kairiąją, liberalią ar konservatyvią, ji atspindi ideologinę sumaištį, vyraujančią tarp politinių mūsų partijų. Tuo tarpu Vakaruose – ir Europoje, ir už Atlanto – jau daug metų esama žiniasklaidos, susiskirsčiusios ir pagal politines pasaulėžiūras. Tad šiuo požiūriu „Gairės“ , manau, vertos dėmesio ir pagalbos. Žurnalas turi menkus finansinius ir žmogiškuosius resursus, laikosi vos kelių žmonių pastangomis, tad labai vertiname bičiulių paramą, savanorių autorių bendradarbiavimą.

Kas išgirs vienišo pensininko „baubimą“?

Auksė KONTRIMIENĖ
Ministro Pirmininko patarėja,
LSDP prezidiumo narė

Gegužės viduryje skaičiau buvusios finansų ministrės Ingridos Šimonytės sarkastiškus pamąstymus, kaip Vyriausybė, pasiekusi susitarimą dėl dujų kainų sumažinimo, tuoj pradės didinti minimalią algą, mažiausią pensiją, kelti mažus atlyginimus bibliotekininkams... Ir galvojau, kad ponia Šimonytė jau seniai nebuvo kaime, nedidelio rajono centre ir neįsivaizduoja, kaip gyvena žmonės, o jos vienša kaimynė, ko gero, neskaičiuoja paskutinių centų likus kelioms dienoms iki pensijos.

Valdo Šereikos nuotr.

Matyt, žvalgantis iš sostinės taip gerai skurdo nematyti. Aš niekaip negalėčiau paaiškinti savo mamai našlei, gyvenančiai iš vienos mažytės pensijos, kad mūsų Vyriausybė, sumažinusi dujų kainas bei tokiu būdu sutaupiusi valstybės išlaidų, nepadidins jos pensijos nors keliasdešimt litų tam, kad po ketverių metų „nebaubtume dėl eilinio viešųjų finansų disbalanso“.

Ir to padidinimo mano mamai reikia ne „gyvenimo pasaldinimui“, kaip ironizuoja buvusi A.Kubiliaus vyriausybės finansų ministrė, o tam, kad galėtų nusipirkti vaistų ir jaustis šiek tiek oriau. Ištiestų nugarą bei lengviau atsikvėpti norėtų ir jauna kultūros darbuotojų šeima, kurios atlyginimas nelabai daug skiriasi nuo minimalios algos, o vaikus išleisti į mokyklą reikia.

Sutinku, kad šalies finansinis stabilumas yra svarbus, reikia galvoti ir apie energijos efektyvumo problematiką. Tam Vyriausybė ir priėmė atitinkamus sprendimus, kurie sėkmingai vykdomi. Biudžeto deficitas mažėja, šilumos ūkio pertvarka ir daugiabučių namų renovacija vykdoma pagal numatytą planą. Tokias smulkmenas buvusi finansų ministrė galėtų ir žinoti.

Visgi negalima pamiršti ir žmonių, kuriems būtina sugrąžinti pasitikėjimą valstybe ir valdžia. Tai padaryti ypač sunku, nes po ketverių konservatorių valdymo (tiksliau būtų pavadinti diržų veržimo socialiai pažeidžiamiausiems) metų atrodo, kad socialdemokratų vadovaujamai Vyriausybei gali prireikti ir aštuonerių metų įtikinti, jog Vyriausybei rūpi žmonės. Pagaliau iš karto po Seimo rinkimų 2012 metais pakelta minimali alga Lietuvos ekonomikos nesugriovė, nors prieštaraujančių balsų „baubimas“ skambėjo garsiai.

Kas kita PVM lengvata šildymui. Nors Ministras Pirmininkas pareiškė, kad PVM lengvatos šildymui Vyriausybė 2014 m. naikinti dar nesvarsto, bet pasitarti su visuomene būtų galima. 2015 m. tai būtų socialiai teisingas žingsnis, nes lengvata naudojasi ir turtingesni, ir skurdžiau gyvenantys žmonės. Turtingesni galėtų susimokėti, o socialiai remtiniems lengvata galėtų būti taikoma per socialinės paramos programas. Ekonomistų paskaičiavimais, per metus lengvatos panaikinimas leistų sutapyti apie 200 mln. litų. Jei paklaustume visuomenės, ar ji sutiktų solidariai atsisakyti lengvatos, jei tokia pinigų suma atitektų pensijų didinimui, manau, kad tokios apklausos rezultatas būtų teigiamas.

Pagaliau Vyriausybė jau pradėjo įgyvendinti Konstitucinio Teismo sprendimą – buvo priimtas pensijų kompensavimo mechanizmas – šių metų paskutinį ketvirtį pirmieji 90 mln. bus sugrąžinti pensijų dalį praradusiems žmonėms. 2015–2016 metais dar bus surasta po 180 mln. Taip mažais žingsniai ir bus sugrąžintas socialinis teisingumas.

Stebuklų nebūna, tad neverta tikėtis, jog buvusioji valdžia, kuriai taip nesisekė (tiesą pasakius, matyt, labai ir nesistengė) derėtis su „Gazprom“, pasidžiaugtų, jog šiai Vyriausybei pavyko pasiekti susitarimą dėl mažesnių dujų kainų. Atvirkščiai, pasipylė sąmokslo teorijos, kas už viso to slepiasi, ar tik socialdemokratai nepardavė Lietuvos... Gal todėl ir neverta stebėtis, kad į šį baubiančiųjų chorą įsijungė ir buvusi finansų ministrė. Bet kai garsiai baubi, tai, matyt, nieko aplinkui ir negirdi. Ausų kištukai taip ir liko ten, kur buvo visus ketverius konservatorių valdymo metus...

Eilėraščiai – pasikalbėjimas su savimi

›Atkelta iš 7 p.

O mokslas veterinarijos akademijoje buvo politizuotas, gydyti gyvulius išmokome nedaug. Grįžom į Biržus – nebeliko kolūkių, dirbau Obelauokiuose, žvėrėlių fermoje, iš pradžių neturėdama jokio supratimo apie tuos žvėrėlius...

Kodėl grįžom – juk Linutės tėviškė ne čia, Dzūkijoje...

Vyro tėviškė čia. Jei ką ir norėčiau patarti žmonėms, tai pirmiausia patarčiau: niekur nevažiuoti nuo savų žmonių ir iš savo krašto, nuo savo žemės, nes tau nebelieka nei tavo žemės, nei čia gali tapti savas. Kai iki gimtinės buvo 360 kilometrų, ryšius palaikyti su artimiausiais žmonėmis buvo sunku. Gal daugiau to rašymo buvo iš nuoskaudos, kad atėjau čia, negaliu dažnai sugrįžti į savo žemę, pas namiškius, negaliu jais pasirūpinti, o saviškiai rūpėjo. Rašau mamai laišką, o pasiguosti dėl savo gyvenimo negaliu, nes žinau, kad jiems dar blogiau, ypač kai mirė tėtis, sunkiai susižeidė ir neįgalus liko brolis, tos nelaimės prislėgta išprotėjo mama...

Ne pati sau likimą daviau
Tik turėjau klausyti to, kas davė, ir eiti...

Randu tokį motyvą eilėraščiuose. Kodėl ne pati?

Čia ne tik užspaudimas, bet ir leidimas save užspausti, nesugebėjimas pasipriešinti. O apie spalvas... Tų spalvų gyvenime atsirado, kai gimė mano mergaitės.

Saulės atokaitoj
Po sena obelim
Smėlio mažoj dėžutėj
Kapstos nuo ryto
Dvi mažos mano mergaitės...

Dukros padovanojo naują pasaulį?

Norėjau savo mergaitėms duoti tai, ko aš neturėjau vaikystėje. Iš mažiausių smulkmenyčių joms kurti spalvingą pasaulį, su mažais spektakliukais apie sraigę Olaivą, pačios kurtomis pasakėlėmis... Ir jos man dabar sako, kad mes mokame džiaugtis mažučiais dalykėliais: senu žaisliuku, piešinėliu. Maniau, kad su mergaitėmis prasidės kitas gyvenimas, kitas kūrimas – taip ir buvo. Darželis, mergaičių šventės, mokykla. Ir eilėraščius tada parašydavau proginius: kad mergaitės padeklamuotų prie eglutės ar kitos šventės dieną. O vėliau rašyti pradėjau, kai gyvenimas pasidarė sunkus. Nei vaikams nebegalėjau tų spalvų duoti, nei pati jų turėjau...

Dantimis surinkau šakas
Akmenį ant akmens dėjau
Ir atrišo man žmonės kiti rankas
Kai pamatė, kaip laisvės norėjau.

Tada, kai palikai turtingesnę buitį, ankstesnį gyvenimą ir atėjai į mažutį apleistą namelį su ligota mama ant rankų...

Daug kas nesupranta, kodėl aš nesiteisiu dėl turto, nekariauju... Bet neturiu jėgų kariauti, nes žmoniškai sutarti, jau suvokiu, niekada nepavyks. Dabar manęs reikia čia ir dabar. Reikia mamai, kuri kartais manęs nepažįsta, reikia ligotam broliui, kuris įsitikinęs, kad gyvens tol, kol pas mane gyvens mama, reikia mano mergaitėms. Todėl ir yra toks kasdienis darbas, namai, mama. Kiti patarinėja: prasiblaškyk, pasilinksmink, negali vien taip: skerdykla–namai... O aš negaliu kitaip, nes rūpės kiti dalykai, rūpės mama. Užeinu pusvalandžiui pas jus, o jau rūpi... Negaliu laiko skirti sau, neturiu tokios širdies, kad nematyčiau kito žmogaus vargo ir skausmo. Net sirgti negaliu – tai per didelė prabanga šiandien. Ir dar vienas dalykas – seniai gyvenu be artimo žmogaus, su kuriuo galėčiau pasišnekėti iš širdies. Todėl tokie ir eilėraščiai.

Rašai iš savęs ir per save?

Matyt, man neduota kurti gražių, linksmų eilėraščių...

O gal čia mes patys kalti: literatus įsivaizduojame tik lyriškus, romantiškus. Vėl pacituosiu tave, kai rašei po pirmojo apsilankymo „Versmės“ literatų klube:

Ir mintys vis dar kitokios – gilios
Su pagarba Dievui ir žmogui...

Daugelis mano pažįstamų literatų rašo gražiai – turi atitinkamą išsilavinimą, išmano eilėdarą. Tai ne aš, baigusi politinę veterinariją...

Paprieštaraučiau: ar tikram eilėraščiui užtenka tik išmanyti rimo ir ritmo teorijas ir taisyklingai dėti kirčius? Gal geriau rašyti ne gražiai, o iš širdies?

Nežinau. Gal toks eilėraštis reikalingas tik man? Kartais vakarais, kai nakčiai paguldau ir apklostau mamą, atsiverčiu savo knygelę, susirandu eilėraštį, jį perskaitau ir taip baigiu savo dar vieną dieną...

O dabar aš neberašau. Išleidau knygą ir neberašau. Paskutinį eilėraštį apie arklius parašiau ir tyliu, stalčiaus neatsidarau... Ta knygutė – lyg noras išsilieti. Nebent vėl ateitų kokia mintelė... Gal kitiems literatams duota rašyti kitaip: skaitai ir širdis džiaugiasi...

O kai savo skaitai, širdis nesidžiaugia?

Džiaugias, bet suprantu, kad kiti skaitydami nesidžiaugia. Jiems gal ir mano pamėgtą žodį žvėriškai sunku suvokti taip, kaip suvokiu aš...

Jau buvai pirmuosiuose susitikimuose su savo knygos skaitytojais. Jau matei ir jauti jų vertinimus. Ar nebus taip, kaip rašai:

Padauginau išpilti atvirumo
Iš to indo
Kur rodyti negalima...

Padauginau... Bet eilėraščiuose aš kalbuosi su savimi.

„Biržiečių žodis“

Kas laimės FIFA pasaulio futbolo čempionatą?

Ministras Pirmininkas, LSDP lyderis Algirdas Butkevičius galvoja, kad pasaulio futbolo čempionatą, kuris birželio 12 – liepos 13 d. vyksta Rio de Žaneire, Brazilijoje, turbūt laimės čempionato šeimininkė Brazilija. Nors anksčiau jis sirgdavo ir už Urugvajų. Europoje favoritėmis premjeras laiko Vokietijos ir Ispanijos komandas.

LSDP vicepirmininkas, Lietuvos premjeras 2006–2008 m. Gediminas Kirkilas prognozuoja, kad Rio de Žaneire geriausiai žais Argentina. „Argentina visuomet turėjo ir dabar turi ne tik gerų žaidėjų visose grandyse: gynyboje, puolime, saugų – ji visuomet turėdavo puikią rinktinę. O dabar Argentinos komandoje žaidžia vienas geriausių pasaulio futbolininkų Lionelis Messi, kuris norės sužaisti savo geriausią čempionatą. Jis jau viską turi, tik neturi pasaulio čempiono vardo. O tai – didžiulė motyvacija. Man Argentinos komanda visuomet patikdavo, visuose čempionatuose. Argentina pelnytai būdavo tarp lyderių ir galimų nugalėtojų. Taip yra ir šiemet“, – tvirtina G. Kirkilas.

LSDP frakcijos Seime seniūnė Irena Šiaulienė tvirtina: „Į favoritus pretenduotų vokiečiai – pastaruosius 3 čempionatus jų sėkmei trūko labai nedaug, tad šį kartą norėtųsi, kad jiems pasisektų. Jei laimės brazilai, tai bus tik čempionato šeimininkų pergalė. Tuomet sukils emocijos, susijusios su namų sienų pagalba, teisėjais ir t. t.“

Profesorė Aušrinė Marija Pavilionienė tikisi, kad Rio de Žaneiro čempionatą laimės Nyderlandų futbolininkai: „Kiek girdėjau, tai labai jauna komanda – jai dar viskas prieš akis. Tačiau futbole, kaip ir politikoje, visada apstu netikėtumų.“

LSDP vicepirmininkas, Rinkimų štabo laikinasis vadovas Algirdas Sysas savo favoritų pasaulio futbolo čempionate Rio de Žaneire neturi: „Esu už gerą futbolą. Man svarbu sirgti už gerą žaidimą. Todėl favoritų neturiu.“

LSDP frakcijos Seime narys Arvydas Mockus iš Šiaulių įsitikinęs, kad laimės brazilai: „Jie stiprūs ir žaidžia namuose.“

2014 m. pasaulio futbolo čempionato lentelė

SOCIALDEMOKRATAS
Redaktorė **Jolanta Bielskienė** (8 5) 2396327, pavaduotojas **Ridas Viskauskas** (8 5) 2396230, dizaineris **Antanas Brazauskas**, fotografas **Valdas Šereika**
Leidėjas - LSDP, tiražas 12 000 egz. ISSN 2029-3933